

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-33 - 11274/24
Tuzla, 21.05.2024. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 i 15/17), Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 21.05.2024. godine, donosi

ZAKLJUČAK

I

Prihvata se Izvještaj o radu i poslovanju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za period I - XII 2023. godine.

II

Izvještaj iz tačke I ovog Zaključka uputit će se Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje.

DOSTAVITI:

- 1 x Skupštini Tuzlanskog kantona
- 1 x Ministarstvu zdravstva
- 1 x Zavodu za javno zdravstvo TK
- 1 x Evidenciji
- 1 x a/a

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA
Upravni odbor**

Broj: 02-443-1/24

Datum: 26.04.2024. godine

Na osnovu člana 25. Statuta Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, Upravni odbor na sjednici održanoj dana 26.04.2024. godine d o n o s i

O D L U K U
o usvajanju Izvještaja o radu i poslovanju
Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2023. godinu

I

Usvaja se Izvještaj o radu i poslovanju Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2023. godinu broj: 01-421-1/24 od 19.04.2024. godine.

II

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

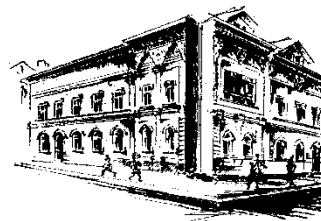
Predsjednik upravnog odbora
Almir Kavazović

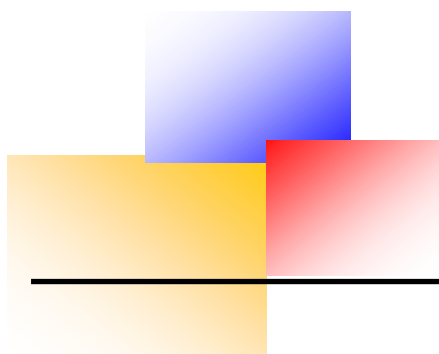
Dostavljeno:

1. Predsjedniku U.O.
2. Direktor
3. Računovodstvu
4. A/a

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA**

**IZVJEŠTAJ O RADU I POSLOVANJU
ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
TUZLANSKOG KANTONA
ZA PERIOD I –XII 2023. GODINE**

Tuzla, april 2024. godine

1 UVOD

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti u skladu sa Programom rada za 2023. godinu i u skladu sa Ugovorom o regulisanju pružanja usluga iz javnozdravstvene djelatnosti od interesa za obavezno zdravstveno osiguranje potpisanim sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. Također su pružane su usluge iz djelokruga rada primarne zdravstvene zaštite, kao i komercijalne usluge (usluge sanitarne dijagnostike i sanitarnog nadzora).

U skladu sa Programom rada za 2023. godinu, a u okviru redovnih i kontinuiranih aktivnosti realizovane su sljedeće aktivnosti:

2 SLUŽBA ZA SOCIJALNU MEDICINU I ORGANIZACIJU ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

2.1 Evidencije u zdravstvu i zdravstvena statistika

U okviru redovnih aktivnosti evidencije u zdravstvu i zdravstvene statistike u Zavodu za javno zdravstvo redovno su vršeni kontinuirani poslovi za 2022. godinu a u toku I-XII 2023. godine prikupljeno je i upisano:

- 56.097 bolesničko statističkih listića sa općim, medicinskim i finansijskim pokazateljima
- 2.711 listića prijave porođaja sa općim, medicinskim i finansijskim pokazateljima;
- 589 prijave prekida trudnoće;
- 2.862 prijava povreda u saobraćaju.

U periodu I-XII 2023. godine u Zavodu za javno zdravstvo TK šifrirano je 4.075 potvrda o smrti, koje su dospjele iz matičnih ureda općina sa područja Kantona u skladu sa međunarodnom klasifikacijom bolesti i stanja MKB 10 – knjiga 2. te u cilju unapređenja mortalitetne statistike konaktirani mrtvozornici i davana uputstva i preporuke koji bi se trebali isti pridržavati pri popunjavanju medicinskog dijela potvrde o smrti. Sve dospjele potvrde o smrti iz matičnih ureda općina sa područja Kantona su upisane u baze podataka uzroka smrti i analizirane po raznim parametrima.

Zakonom propisane evidencije

U periodu I-XII 2023. godine izvršeno je prikupljanje, kontrola i obrada podataka za 2022. godinu i iz Izvještaja zakonom propisane evidencije iz svih zdravstvenih ustanova primarne i bolničke zdravstvene zaštite iz Pravilnika o obrascima i uputstvima o vođenju evidencija Zavoda za javno zdravstvo FBiH. Zbirni izvještajni obrasci za 2022. godinu su dostavljeni Zavodu za javno zdravstvo FBiH. Također je izvršeno prikupljanje, kontrola i obrada Izvještaja zakonom propisane evidencije za period I-VI 2023. godine. Prikupljanje, kontrola i obrada podataka izvršena je za sljedeće izvještaje:

- Izvještaj o organizacijskoj strukturi, kadrovima i medicinskoj opremi ustanove
- Izvještaj o radu službe porodične medicine

- Izvještaj o sistematskim, preventivnim i periodičnim zdravstvenim pregledima stanovništva u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
- Izvještaj o radu specijalističko-konsultativnih službi
- Izvještaj o radu bolničkih zdravstvenih ustanova
- Izvještaj o izvršenim obdukcijama u bolničkim zdravstvenim ustanovama
- Izvještaj o radu službe za zaštitu zdravlja usta i zuba
- Izvještaj o radu službe medicine rada
- Izvještaj o radu službe zaštite zdravlja predškolske djece
- Izvještaj o radu službe zaštite zdravlja školske djece
- Izvještaj o izvršenim sistematskim pregledima predškolske i školske djece
- Izvještaj o radu službe za zaštitu reproduktivnog zdravlja žena
- Izvještaj o provođenju preventivnih pregleda žena
- Izvještaj o radu službe za plućne bolesti i tuberkulozu
- Izvještaj o radu centra za mentalno zdravlje u zajednici
- Izvještaj o radu centra za fizikalnu rehabilitaciju
- Izvještaj o radu polivalentnih patronažnih sestara
- Izvještaj o radu u hitnoj medicinskoj pomoći
- Izvještaj o radu službe za transfuziju krvi
- Izvještaj o radu centra za dijalizu
- Izvještaj o radu kliničkih laboratorija (vanbolnički i bolnički)
- Izvještaj o bakteriološko-parazitološko-serološkom laboratoriju
- Izvještaj o radu apoteka
- Izvještaj o zdravstveno-higijenskoj ispravnosti vode za piće
- Izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti vode za dijalizu
- Izvještaj o zdravstvenoj ispravnosti hrane i predmeta opće upotrebe
- Izvještaj o zdravstvenim uslugama službi za radiologiju
- Izvještaj o bolestima i stanjima utvrđenim u primarnoj zdravstvenoj zaštiti
- Izvještaj o bolestima i stanjima utvrđenim u službi zaštite reproduktivnog zdravlja žena
- Izvještaj o bolestima, stanjima i povredama utvrđenim u bolničkim zdravstvenim ustanovama.

Izvještaji iz djelokruga rada Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona u 2022. godini su ažurirani u informacioni sistem Zavoda za javno zdravstvo FBiH „RegiZ“, u skladu sa zakonskom obavezom.

Evidencije za bolničku zdravstvenu zaštitu

Izvještaji o radu bolnica se dostavljaju na obrascima Zakonom propisane evidencije. Drugi dio pokazatelja iz kojih se analizira rad bolničke zdravstvene zaštite se dostavlja na individualnim prijavama (Bolesničko statistički listići, prijave porođaja i prijave prekida trudnoće) Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona do 20 - tog u mjesecu za predhodni mjesec. Zavod za javno zdravstvo vrši upis bolesničko statističkih listića, prijava porođaja i prijava prekida trudnoće kontinuirano.

2.2 Praćenje i analiza izostanka sa posla radi bolesti i povreda (apsentizam)

- Analiza i praćenje izostanaka sa posla radi bolesti i povreda za 2022. godinu;

U skladu sa tim sačinjen je Izvještaj izostanaka sa posla radi bolesti i povrede (apsentizam) sa analizom i preporukama za 2022. godinu. Analiza podataka se vrši prema uzroku apsentizma, dužini trajanja odsustvovanja sa posla te svim ostalim relevantnim parametrima koji karakterišu ovaj izvještaj. Također je sačinjen Izvještaj izostanaka sa posla radi bolesti i povrede (apsentizam) za period I-VI 2023. godine. Dokument je sačinjen u saradnji sa Službom za preventivno promotivnu zdravstvenu zaštitu. Bazu podataka za potrebnu analizu sačinila je Služba za zdravstvenu statistiku i kvalitet.

2.3 Praćenje i analiza propisivačke prakse i potrošnje lijekova koji se izdaju na recept

Praćenje i analiza propisivačke prakse i potrošnje lijekova koji se izdaju na recept na području Tuzlanskog kantona je kontinuiran posao Zavoda za javno zdravstvo. Sačinjen je izvještaj Praćenje i analiza propisivačke prakse za lijekove koji se izdaju na recept za period I-XII 2022. godine. Dokument je sačinjen u saradnji sa Službom za preventivno promotivnu zdravstvenu zaštitu. Također, za period I-VI 2023. godine je sačinjen dokument Analiza i praćenje propisivačke prakse i potrošnje lijekova koji se izdaju na recept.

2.4 Analiza zahtjeva za specijalizacijama i subspecijalizacijama zdravstvenih radnika u javnom i privatnom sektoru u Tuzlanskom kantonu za 2023. godinu

Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je koncem mjeseca februara dao mišljenje na dopunu Prijedlog godišnjeg plana potrebnih specijalizacija i subspecijalizacija zdravstvenih radnika i saradnika za 2023. godinu na području Tuzlanskog kantona. Krajem mjeseca juna Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je zaprimio Prijedlog godišnjeg plana specijalizacija i subspecijalizacija za 2024. godinu radi davanja mišljenja. Dokument je sačinjen u saradnji sa Službom za zdravstvenu statistiku i kvalitet.

2.5 Edukacija zdravstvenih radnika koja ima za cilj unapređenje rada zdravstvenih službi

U cilju unapređenja u vođenju i popunjavanju obrazaca zakonom propisane evidencije Zavod za javno zdravstvo je, bilo kroz posjete, radne sastanke ili telefonskim kontaktom, pružao stručno-metodološku pomoć javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama. Tokom mjeseca augusta je izvršena edukacija i pružena je stručno-metodološka pomoć novoosnovanoj ordinaciji porodične medicine „Dr Asim Đuzić“ Lukavac.

2.6 Promocija zdravlja i zdravstvena edukacija

Organizacija preventivnih aktivnosti - partnerstvom do zdravlja Edukacija u lokalnoj zajednici

U cilju unapređenja i očuvanja zdravlja, provisanja zdravih stilova života, u odnosu na zdravstveno stanje i potrebe stanovništva Tuzlanskog kantona, sačinjen je Program edukacije u zajednici 2023. u mjesecu

januaru. Prioritetni zdravstveni problemi su definisani u dvije tematske cjeline koje bile su predmet promotivno-preventivnih aktivnosti u zajednici a to su:

1. Hronične nezarazne bolesti
2. Mentalno zdravlje.

Tematska cjelina "Hronične nezarazne bolesti" je realizovana u saradnji sa Mrežom aktivnog starenja u pet gradova/općina na području Tuzlanskog kantona i to: Tuzla, Lukavac, Kalesija, Živinice i Gradačac. Edukacijom je obuhvćeno ukupno 31 Inicijativna grupa aktivnog starenja (IGAS). Na edukacijama je ukupno prisustvovalo 617 učesnika, s prosječno 20 učesnika po predavanju. U sklopu programskih aktivnosti organizovana su predavanja koja su obuhvatila različite teme vezane za hronične nezarazne bolesti kao što su dijabetes, kardiovaskularne bolesti, bolesti pluća i vodeći karcinomi na području Tuzlanskog kantona. Ova edukacija se provodila s ciljem da se podigne svijest o značaju zdravog načina života, redovne tjelesne aktivnosti, pravilne ishrane i održavanja zdravih navika. Također je istaknuta važnost redovnih kontrolnih pregleda prezistirajuće bolesti u cilju prevencije komplikacija. Učesnici su imali priliku postavljati pitanja, razmjenjivati iskustva i naučiti konkretne korake koji bi im pomogli u održavanju zdravlja.

Također je provedeno mjerenje krvnog pritiska i šećera u krvi, kao i anketiranje učesnika vezano za njihove životne navike. Anketiranje je obuhvatilo pitanja o prehrambenim navikama, fizičkoj aktivnosti, pušenju, konzumaciji alkohola i drugim aspektima zdravog načina života. Detaljni rezultati ankete pružit će dodatne uvide o povezanosti životnih navika i rizika od razvoja hroničnih nezaraznih bolesti.

U komunikaciji sa predstavnicima Mreže aktivnog starenja ukazala se potreba za posjetom dvije IGAS s ciljem pružanja podrške i edukacije iz domena mentalnog zdravlja. Riječ je o interaktivnim radionicama na temu „Depresija“. Učešće je uzela ukupno 41 osoba.

U mjesecu martu, Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona proveo je mjerenja krvnog pritiska i nivoa šećera u krvi prisutnih na Bazaru rukotvorina, u organizaciji Mreže aktivnog starenja, u Domu penzionera Tuzla. U mjesecu oktobru, na Trgu slobode, Inicijativne grupe aktivnog starenja su obilježile Međunarodni dan starijih osoba. Zavod za javno zdravstvo TK također je bio partner ovog događaja gdje su vršena mjerenja šećera u krvi, mjerenje krvnog pritiska te savjetovanje naših sugrađana.

Ove godine je obilježen i jubilej od deset godina napornog rada na unapređenju blagostanja starijih osoba kroz projekat „Starenje i zdravlje u BiH“. Tim povodom, predstavnici Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona su učestvovali na Konferenciji „Crveni krst/križ u zajednici – Solidarnost i zajedništvo u pružanju njege i pomoći u aktivnostima zdravog starenja“, koju je organizovalo Društvo Crvenog krsta/križa BiH uz podršku Švicarskog Crvenog križa. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona prepoznat je kao partner u brizi o zdravlju ove ranjive grupe stanovništva, te je izuzetno zadovoljstvo bilo istaknuti reperkusije zajedničkog djelovanja. Tom prilikom smo nastojali poslati poruku o značaju rada Inicijativnih grupa i njihovom pozitivnom uticaju na mentalno i fizičko

blagostanje starijih osoba, kao i izuzetno profesionalnu i istovremeno prijateljsku saradnju kroz dugi niz godina.

Paralelno je izvršena edukacija radno sposobnog stanovništva kroz tematsku cjelinu "Mentalno zdravlje". Edukacija o mentalnom zdravlju obuhvatila je teme kao što su upravljanje stresom, prevencija sagorijevanja na poslu, tehnike relaksacije i samopomoći. Aktivnosti u okviru tematske cjeline „Mentalno zdravlje“ su realizirane prema planu programskih aktivnosti od mjeseca februara do konca mjeseca juna u skladu sa iskazanim interesom. Svoj interes za ovaj vid edukacije je iskazalo 11 ustanova. U okviru tematske cjeline "Mentalno zdravlje" izvršeno je anketiranje učesnika primjenom standardiziranog DASS BOSS-21 upitnika.. Ukupno je za period I-XII 2023. godine održano 9 edukacija u okviru tematske cjeline „Mentalno zdravlje“ sa 322 učesnika.

Na svim edukacijama je omogućeno i izvršeno mjerenje krvnog pritiska i vrijednosti nivoa šećera u krvi prema iskazanom interesu učesnika. Cilj edukacije o mentalnom zdravlju bio je osvijestiti radno sposobno stanovništvo o važnosti brige o mentalnom zdravlju, prepoznavanju stresa na radnom mjestu i pružanju strategija za suočavanje s tim izazovima. Ljekari Zavoda za javno zdravstvo TK su održavali predavanja i radionice, pružajući učesnicima praktične vještine i alate za očuvanje mentalnog zdravlja. Aktivnosti u okviru tematske cjeline „Mentalno zdravlje“ su realizirane prema planu programskih aktivnosti od mjeseca februara do kraja mjeseca novembra u skladu s iskazanim interesom. Prema planu realizacije programa „Edukacija u zajednici 2023“, završili smo ovogodišnji program sredinom decembra, s ciljem da se spozna važnost i interesovanje za brigu o mentalnom zdravlju.

Međunarodno udruženje „Interaktivne otvorene škole“ (MIOS Tuzla) je kroz projekat „**1 kvadratni kilometar obrazovanja**“ fokus stavio na saradnju sa lokalnom zajednicom u cilju uspostavljanja i osnivanja obrazovne mreže škole. Služba za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite je kontinuirano uključena u aktivnosti projekta koje su usmjerene na sumiranje efekata ranijih aktivnosti te održivost projekta. Upriličeni su radni sastanci na kojima se razgovaralo o mogućnostima sistemske podrške kao i održivost provedenih aktivnosti unutar oformljenje obrazovne mreže i partnera u projektu. Krajem mjeseca maja je održana radionica partnera u projektu „**1 kvadratni kilometar obrazovanja**“. Tema radionice je bila „Održivost rada 6 obrazovnih mreža Tuzlanskog kantona“. Ciljevi radionice su bili analizirati aktivnosti realizirane u periodu 2020 – 2023. godine i izraditi prijedloge saradnje partnera u obrazovnim mrežama.

Međunarodno udruženje „Interaktivne otvorene škole“ (MIOS Tuzla) je organizovao tokom mjeseca septembra dvodnevnu edukativnu radionicu „Pisanje projekata“ kome su prisustvovali i predstavnici Zavoda.

Tokom sredine mjeseca decembra održan je sastanak partnera Obrazovne mreže u prostorijama JU Osnovna škola Kiseljak. Tim povodom razgovaralo se o mogućim inicijativama u oblasti obrazovanja. Navedena škola ima specifikum a tiče se izazova kada je upitanju obrazovanje romske populacije. Također je pozvana zajednica na saradnju sa saradnikom za romska pitanja Tuzlanskog kantona.

Programi javnozdravstvenih i preventivno promotivnih aktivnosti od interesa za Tuzlanski kanton

U skladu sa Programom skrininga za 2022. godinu sačinjen je Izvještaj o realizaciji Programa skrininga za 2022. godinu koji obuhvata:

- Program skrininga raka debelog crijeva
- Program skrininga raka prostate
- Program skrininga zuba kod djece upisane u prvi razred.

Na osnovu Stava Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona za izradu planskih dokumenata Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je izradio Program skrininga na području Tuzlanskog kantona u 2023. godini koji obuhvata:

- Program skrininga raka debelog crijeva
- Program skrininga raka prostate
- Program skrininga zuba kod djece upisane u prvi razred.

Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona je na sačinjeni Program skrininga dalo saglasnost i isti je dostavljen Zavodu zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona na dalje postupanje. Zavod za javno zdravstvo je dostavljao zaprimljene i korigovane spiskove osiguranih lica obuhvaćenim skriningom Zavodu zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona dinamikom kojom su zdravstvene ustanove dostavljale spiskove tokom mjeseca augusta, septembra, oktobra, novembra te su u skladu s tim sačinjeni Izvještaji o realizaciji skrininga. Izvršeno je prikupljanje i unos pojedinačnih izvještaja u baze podataka o realizaciji skrininga dostavljenih od strane zdravstvenih ustanova. U istom periodu, I-XII 2023. godini, izvršeno je prikupljanje i unos u baze podataka izvještaja o izvršenim uslugama skrininga karcinoma grlića materice i mamografije.

U mjesecu decembru je sačinjen Program skrininga za 2024. godinu koji nakon saglasnosti Ministarstvo zdravstva Tuzlanskog kantona dostavljen Zavodu zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona na dalje postupanje.

Obilježavanje svjetskog kalendara zdravlja

• Sedmica prevencije karcinoma grlića materice

Povodom Sedmice prevencije karcinoma grlića materice organizovana su edukativna predavanja na temu „Razgovarajmo o ženskom zdravlju – Karcinom grlića maternice“ s ciljem buđenja svijesti žena o značaju obavljanja redovnih, preventivnih ginekoloških pregleda. U okviru ove sedmice organizovana je javna kampanja za podizanje svijesti o prevenciji raka grlića materice u Tuzli „Zaustavimo rak grlića maternice!“ u saradnji sa studentskim organizacijama Bohemsa LC Tuzla i MEDICUS - Studentsko vijeće Medicinskog fakulteta u Tuzli.

• Svjetski dan zdravlja

Slogan ovogodišnjeg Svjetskog dana zdravlja je bio "Zdravlje za sve" i stavlja u fokus angažovanje i osnaživanje pojedinca, porodice i zajednice za povećanje učešća u brizi o zdravlju. Zavod za javno zdravstvo TK u saradnji sa Centrom za ples i rekreaciju, Plavom poliklinikom – Bingo City Centar, Centrom za sport, kulturu i umjetnost Univerziteta u Tuzli, studentskim udruženjem "BoHeMSA", udruženjem studenata "Medicus" i Mrežom aktivnog starenja je organizovao aktivnosti usmjerene na

zdravstvene preglede građana (krvni pritisak i šećer u krvi) uz razgovor o zdravstvenim izazovima kao i plesni aerobik i zajedničke plesne koreografije. Sve aktivnosti su usmjerene na zdrave stilove života. Aktivnostima su obuhvaćene sve dobne skupine u duhu slogana. Zdravstveni pregledi šalju poruku o važnosti periodičnog preventivnog pregleda a plesne koreografije predstavljaju segment važnosti održavanja mentalnog zdravlja i fizičke aktivnosti.

- **Oktober – mjesec borbe protiv karcinoma dojke**

Ovaj mjesec je bio idealno vrijeme za podizanje svijesti o prevenciji i ranoj detekciji ovog oboljenja te pružanje podrške onima koji se s njim bore.

U tom duhu, predstavnici Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona su održali predavanje pod nazivom "Razgovarajmo o karcinomu dojke" na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli. Fokus predavanja bio je usmjeren na identifikaciju faktora rizika, metode prevencije, prepoznavanje simptoma koji zahtijevaju trenutnu reakciju, važnost i način samopregleda te suočavanje s društvenim predrasudama koje često dovode do ignorisanja simptoma. Nakon predavanja, predstavnici Zavoda su pružili prisutnima i mogućnost mjerenja krvnog pritiska i nivoa šećera u krvi, dodatno naglašavajući važnost brige o vlastitom zdravlju.

Također, Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je u saradnji sa školama sa područja Grada Tuzla i Živinica obilježio Mjesec borbe protiv karcinoma dojke na vrlo kreativan način. Učenici škola i njihovi nastavnici su poslale snažnu poruku podrške kroz crteže, plakate i fotografije u duhu ovog mjeseca.

- **Mjesec borbe protiv dijabetesa**

Povodom Svjetskog dana šećerne bolesti, Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je održao edukativno predavanje na temu "Hronične nezarazne bolesti" s posebnim fokusom na šećernu bolest. Ovo informativno predavanje održano je u Mjesnoj zajednici Centar u općini Kalesija. Nakon edukativnog predavanja, svim zainteresovanim učesnicima, uposlenici Zavoda su izvršili mjerenje krvnog pritiska i nivoa šećera u krvi. Ovaj događaj je pružio jedinstvenu priliku za informiranje o važnosti prevencije i kontrole šećerne bolesti te ostalih hroničnih nezaraznih bolesti.

Tema obilježavanja Svjetskog dana šećerne bolesti od 2021. do 2023. godine je ‘‘Pristup njezi za oboljele od šećerne bolesti’’. U 2023. godini, kampanja je bila usmjerena na važnost poznavanja rizika od šećerne bolesti tipa 2 kako bi se uspjelo odgoditi ili spriječiti oboljenje, ističući utjecaj komplikacija povezanih s dijabetesom te važnost pristupa pravim informacijama i njezi kako bi se osiguralo pravovremeno liječenje i upravljanje oboljenjem. Kampanja za 2023. glasi ‘‘. Prepoznajte svoj rizik, prepoznajte svoj odgovor’’. U vezi s tim, Zavod za javno zdravstvo je na društvenoj mreži Facebook podijelio link sa anketnim upitnikom. Rezultati anketnog upitnika pokazuju stepen rizika za obolijevanje od šećerne bolesti i preporuke za unaprijeđenje zdravstvenog stanja.

U okviru kontinuiranih aktivnosti kroz Program edukacije u zajednici se govori o riziko faktorima i hroničnim nezaraznim bolestima među kojima je i šećerna bolest. Uz svaku edukaciju je omogućeno i mjerenje krvnog pritiska i vrijednosti šećera u krvi za sve prisutne sugrađane.

- **Svjetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a**

Svjetski dan borbe protiv HIV/AIDS-a obilježava se svake godine 1. decembra, unazad 35 godina, a posvećen je podizanju svijesti o infekciji virusom humane imunodeficijencije (HIV) i podizanju značaja u prevenciji ove bolesti.

Ovogodišnja kampanja se provodila pod sloganom “Neka zajednice vode” i ima za cilj da naglasi značaj zajedničkog djelovanja u borbi protiv ove neizlječive bolesti. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je ovaj dan obilježio u saradnji sa udruženjem “Zemlja djece u BiH” i “Budi muško klub”, gdje smo u našem DPST savjetovaštu (Dobrovoljno, povjerljivo savjetovašte na HIV) imali posjetu vršnjačkih edukatora iz naše zemlje.

Cilj ove posjete je da se mladim osobama koje djeluju u svojim lokalnim zajednicama ukaže na važnost prevencije ove infekcije, te da ih se upozna sa radom DPST savjetovašta. Također je pružena mogućnost testiranja na HIV. Ovo je ujedno bila i idealna prilika da se iskaže solidarnost i pruži podršku svim oboljelim osobama od HIV/AIDS-a.

Dani Kalendara zdravlja su istaknuti prigodnim stručnim tekstovima na društvenim mrežama, stranici Zavoda za javno zdravstvo i reklamnom prostoru na zgradi Privredne komore. Gore navedene značajnije dane iz Kalendara zdravlja je provodio Tim za promociju na nivou Zavoda za javno zdravstvo. Ostale značajne dane iz Kalendara zdravlja obilježile su službe svojim aktivnostima koje su evaluirale i sačinile izvještaj o istima.

2.7 Izrada analitičkog dokumenta „Zdravstveno stanje stanovništva, odrednice zdravlja i zdravstvena zaštita u Tuzlanskom kantonu u 2022. godini“

U periodu I-XII 2023. godine završene su aktivnosti na sačinjavanju analitičkog dokumenta „Zdravstveno stanje stanovništva, odrednice zdravlja i i zdravstvena zaštita u Tuzlanskom kantonu u 2022. godini“ na osnovu evidencija i statističkih istraživanja. Analiza na nivou Službe obuhvata dostupne indikatore koji se koriste kao mjerni instrumenti zdravstvenog sistema i to zdravstveno stanje i vitalno demografski događaji. Dokument ima značajnu upotrebnu vrijednost koja se ogleda u značajnoj osnovi za proučavanje zdravstvenog stanja stanovništva, praćenje sistema zdravstvene zaštite, planiranje i programiranje zdravstvene zaštite, razvoj naučno istraživačkog rada, statističkih indikatora i informisanje javnosti o zdravstvenom stanju populacije na području Kantona. Finalizirana je izrada pojedninačnih analitičkih dokumenata o zdravstvenom stanju za općine i gradove na području Kantona.

2.8 Izrada dokumenta „Mortalitet stanovništva Tuzlanskog kantona u 2022. godini“

U periodu I-XII 2023 godine sačinjen je novi dokument koji se odnosi na mortalitetnu statistiku stanovništva Tuzlanskog kantona u 2022. godini. Korišteni su podaci kojima raspolaže Zavod za javno zdravstvo iz baze podataka koja se sačinjava pojedinačnim unosom predhodno šifriranih uzroka smrti u ustanovi i odnosi se na umrle osobe u općinama i gradovima Tuzlanskog kantona. U publikaciji je predstavljena analiza vodećih uzroka smrti na području Tuzlanskog kantona a to su mortalitet od oboljenja cirkulatornog sistema, mortalitet od malignih neoplazmi, mortalitet od endokrinih i metaboličkih oboljenja, mortalitet povezan sa infekcijom COVID 19 virusom te mortaliteta od respiratornih oboljenja, mortalitet od povreda, trovanja i drugih posljedica spoljašnjih uzroka odnosno

nasilnih smrti. Za sva navedene vodeće uzroke smrti sačinjena je specifična analiza mortaliteta (dobna i spolna).

3 SLUŽBA ZA PREVENTIVNO-PROMOTIVNU ZDRAVSTVENU ZAŠTITU DJECE I MLADIH

U izvještajnom periodu su izvršene pripremne radnje za realizaciju Programskih aktivnosti: prikupljeni podaci o temama za edukaciju od strane menadžmenta srednjih i osnovnih škola, pripremljene namjenske baze sa podacima o učenicima obuhvaćenim skrining pregledima. Održane su dvije interne edukacije na teme Značaj skrining pregleda u očuvanju zdravlja i Uloga i značaj diplomiranog medicinskog tehničara u obavljanju skrining pregleda

U izvještajnom periodu obavljani su skrining pregledi i edukativna predavanja na temu Pravilna ishrana u školskom uzrastu u osnovnim školama na području: Banovića, Čelića, Doboj Istoka, Gradačca, Gračanice, Kalesije, Kladnja, Lukavca, Sapne, Srebrenika, Teočaka, Tuzle i Živinica . Aktivnosti su realizirane u 82 osnovne škole, centralne i područne: (OŠ Banovići, OŠ Banovići Selo, OŠ Grivice, OŠ Seona Aljkovići, OŠ Treštenica, OŠ Čelić , OŠ Humci, OŠ Vražići, OŠ Brijesnica, OŠ Klokotnica, OŠ Doborovci, OŠ Džakule, OŠ Gornja Orahovica, OŠ Lukavica, OŠ Malešići, OŠ Miričina, OŠ Orahovica, OŠ Stjepan Polje, OŠ Safvet Beg Bašagić, OŠ Hamdija Kreševljaković, OŠ Musa Ćazim Ćatić, OŠ Kladanj, OŠ Stupari, OŠ Sapna, OŠ Teočak, OŠ Miladije, OŠ Višća, OŠ Bašigovci, OŠ Prva osnovna škola Živinice, OŠ Hasan Kikić Gračanica, OŠ Bašigovci, OŠ Dubrave Donje, OŠ Druga osnovna Živinice, OŠ Druga Osnovna Gračanica, OŠ Soko, OŠ Edhem Mulabdić, OŠ Hasan Kikić Gradačac, OŠ Ivan Goran Kovačić, OŠ Rainci Gornji, OŠ Tojšići, OŠ Vukovije, OŠ Dobošnica, OŠ Gnojnica, OŠ Lukavac Grad, OŠ Lukavac Mjesto, OŠ Poljice, OŠ Prokosovići, OŠ Puračić, OŠ Turija, OŠ Druga osnovna Srebrenik, OŠ Podorašje, OŠ Prva osnovna Srebrenik, OŠ Tinja, OŠ Sladna, OŠ Špionica, OŠ Brčanska Malta, OŠ Breške, OŠ Bukinje, OŠ Centar, OŠ Gornja Tuzla, OŠ Husino, OŠ Jala, OŠ Lipnica, OŠ Mejdan, OŠ Mramor, OŠ Pazar, OŠ Simin Han, OŠ Sjenjak, OŠ Pasci, OŠ Solina, OŠ Sveti Franjo, OŠ Tušanj, OŠ Slavinovići, OŠ Richmond Park International Primary School).

Skrining pregledom sluha obuhvaćeni su učenici I (prvog) razreda osnovnih škola. Ukupan broj pregledanih učenika I razreda iznosi 3.302. Na dodatnu dijagnostičku obradu je upućeno 53 učenika.

Skrining pregledom vida obuhvaćeni su učenici II (drugog) razreda osnovnih škola. Ukupan broj pregledanih učenika II razreda iznosi 3.056. Na dodatnu dijagnostičku obradu je upućeno 883 učenika. Usljed utvrđenog poremećaja vidne oštine je izdato 87 uputnice, a zbog poremećaja bulbomotorike 806 uputnica.

Skrining pregledom lokomotornog sistema obuhvaćeni su učenici VI (šestog) razreda. Ukupan broj pregledanih učenika VI razreda iznosi 3.196. Na dodatnu dijagnostičku obradu je upućeno 744 učenika zbog antropometrijskih odstupanja (zbog pretilosti 563 i pothranjenosti 181). Usljed utvrđenih fizioloških odstupanja pri pregledu stopala je na daljnje preglede upućeno 739 učenika, a zbog utvrđene iskrivljenosti kičmenog stuba iznosi 269.

Edukativnim predavanjima na temu Pravilna ishrana u školskom uzrastu u osnovnim školama prisustvovali su učenici VII (sedmog) razreda , realizovana je aktivnost „edukativna radionica“ uz predavanje na temu „Zdravi tanjir“ . Ukupan broj učenika obuhvaćenih predavanjem iznosi 2.687. Održano je 134 predavanje.

Edukativnim predavanjima na temu Pravilna ishrana u školskom uzrastu, Međuvršnjačko nasilje i Reproductivno zdravlje prisustvovali su učenici I, II i III razreda u srednjim školama. Edukativna predavanja u srednjim školama su obavljena u opštinama: Banovići, Gračanica, Kalesija, Lukavac, Gradačac, Srebrenik, Kladanj, Teočak, Živinice, Čelić, Sapna i Tuzla u 31 srednjoj školi (Behram-begova medresa Tuzla, Mješovita srednja škola Banovići, Gimnazija Dr.Mustafa Kamarić, Mješovita srednja škola Kalesija, JU Srednja Ekonomsko-trgovinska škola Tuzla, JU Mješovita srednja Ekonomsko-hemijska škola Lukavac, JU Mješovita srednja škola “Hasan Kikić“ Gradačac, JU Srednja medicinska škola Tuzla, JU Mješovita srednja elektro-mašinska Tuzla, Turističko-ugostiteljskoj školi Tuzla, Richmond Park International Secundary School, Mješovita srednja škola Čelić, Mješovita srednja škola Kladanj, Mješovita srednja škola Teočak, MSŠ Gračanica, MSŠ Sapna, MSŠ Srebrenik, Gimnazija Mustafa Novalić Gradačac, MSŠ Lukavac, MSŠ Živinice, Gimnazija Živinice, JUMS Mašinska škola, JU Elektrotehnička škola, Katolički školski centar Gimnazija Sv. Franjo, Gimnazija Ismet Mujezinović, Gimnazija Meša Selimović, MSŠ Tuzla, JUMS Saobraćajna škola, JUMS Građevinsko-geodetska škola, JUMS Hemijska škola, JUMS Rudarska škola). Ukupan broj učenika koji su prisustvovali predavanju iznosi 1.624. Održano je 56 predavanja.

Pripremljen je edukativni materijal u vidu predavanja i poster prezentacije na teme Značaj zdrave ishrane i Brige o mentalnom zdravlju.

Ostale aktivnosti u Službi Preventivno-promotivne zdravstvene zaštite školske djece i mladih:

- izrada Plana i programa za Službu preventivno-promotivne zdravstvene zaštite djece i mladih
- izrada periodičnih izvještaja o izvršenim aktivnostima
- rad u komisijama
- aktivnosti iz oblasti kvaliteta
- izrada šestomjesečne analize apsentizma
- unos bolesničko statističkih listića

U izvještajnom periodu su obavljani i svi ostali zadaci naknadno dodjeljeni od strane Direktora i rukovodioca.

4 SLUŽBA ZA ZDRAVSTVENU STATISTIKU I KVALITET

U izvještajnom periodu I-XII 2023. godine realizovane su sve planirane aktivnosti u skladu sa Programom rada Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2023. godinu, a koje se odnose na:

1. kontinuirano provođenje procesa monitoringa što podrazumjeva praćenje izvršenja ugovorenog obima i sadržaja programa zdravstvene zaštite, mjerenje zdravstvenih ishoda, rezultata kvaliteta, efikasnosti i pravičnosti u pružanju zdravstvene zaštite
2. kontinuirano provođenje procesa evaluacija ostvarivanja ugovorenih programa po ugovornim zdravstvenim ustanovama, što podrazumjeva ocjenu do kojeg stepena su ostvareni definisani ciljevi efektivnosti, ocjenu načina postizanja ostvarenih rezultata efektivnosti i utvrđivanje odnosa između postignutih efekata, poduzetih mjera i utrošenih sredstava odnosno postignute efektivnosti.
3. utvrđivanje pokazatelja za ocjenu ostvarivanja programa zdravstvene zaštite za svaki vid zdravstvene zaštite posebno u skladu sa utvrđenim ciljevima i izabranim modelom finansiranja zdravstvene zaštite na Tuzlanskom kantonu za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.

4.1 Izrada Ugovorene zdravstvene zaštite osiguranih lica u 2023. godini, nakon donošenja Informacije o provedenom postupku ugovaranja zdravstvene zaštite osiguranim licima Tuzlanskog kantona za 2023. godinu

U okviru redovnih aktivnosti iz Programa rada Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2023. godinu, a u okviru pripreme i izrade Ugovorene zdravstvene zaštite osiguranih lica Tuzlanskog kantona iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, koji se rade u više faza, izvršene su pripreme na sačinjavanju Programa/ugovorene zdravstvene zaštite za 2023.godinu nakon donošenja Informacije o provedenom postupku ugovaranja zdravstvene zaštite osiguranim licima Tuzlanskog kantona za 2023. godinu.

Po usvajanju Informacije o provedenom postupku ugovaranja sa zdravstvenim ustanovama za 2023. godinu sačinjena je Ugovorena zdravstvena zaštita za osigurana lica sa područja Tuzlanskog kantona po svim zdravstvenim ustanovama i svim djelatnostima za 2023. godinu. koje su potpisale Ugovor o pružanju zdravstvene zaštite sa Zavodom zdravstvenog osiguranja u 2023 godini. U okviru ovog zadatka sačinjeni su dokumenti zdravstvene zaštite za 2023. godinu za 13 Domova zdravlja sa područja Tuzlanskog kantona, Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, UKC Tuzla, Opću bolnicu Gračanica, Banju Ilidža Gradačac, te programi privatnih ordinacija porodične medicine sa područja Grada Tuzla i Gradačca (6), Posebni programi u skladu sa stavom za izradu planskih dokumenata Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona za 2023. godinu te Zbirni program ugovorene zdravstvene zaštite osiguranih lica za područje Tuzlanskog kantona za 2023. godinu sa dodatnim posebnim programima i kriterijima obezbjeđenja zdravstvene zaštite.

U okviru ovih poslova izvršeno je sljedeće:

- Pripremljena analitičko dokumentaciona osnova za sačinjavanje Ugovorene zdravstvene zaštite osiguranika i stanovnika Tuzlanskog kantona po dobnim skupinama i spolu prema Informaciji.
- Izvršena preračunavanja na osnovu vrijednosnih pokazatelja po zdravstvenim ustanovama do potrebnog broja i strukture timova za sve djelatnosti, nivoe zdravstvene zaštite i zdravstvene ustanove;

- Pripremljena dokumentaciona osnova za sačinjavanje Ugovorene zdravstvene zaštite opredjeljenih osiguranih lica za timove porodične medicine za 13 domova zdravlja i 6 timova porodične medicine na području Tuzlanskog kantona izraženo u novčanoj vrijednosti i sa svim elementima ugovorene zdravstvene zaštite;
- Sačinjeni Ugovoreni programi primarne zdravstvene zaštite stanovništva/osiguranih lica za 13 domova zdravlja Tuzlanskog kantona za sve djelatnosti primarne zdravstvene zaštite izražene u novčanoj vrijednosti i sa svim elementima za 6 timova porodične medicine koji su potpisali Ugovor o pružanju usluga porodične medicine sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona, izraženi u novčanoj vrijednosti i svim elementima ugovorene zdravstvene zaštite;
- Sačinjena Ugovorena stacionarna zdravstvena zaštita stanovništva/osiguranih lica za JZU Opću bolnicu Gračanica za sve djelatnosti nivoa opće bolnice izražen u novčanoj vrijednosti i sa svim elementima ugovorene zdravstvene zaštite;
- Sačinjena Ugovorena stacionarna zdravstvena zaštita stanovništva/osiguranih lica za JZU UKC Tuzla za sve djelatnosti nivoa bolnice te Kliničkog centra izraženi u novčanoj vrijednosti i sa svim elementima ugovorene zdravstvene zaštite;
- Sačinjena Ugovorena stacionarna zaštita za Banju Ilidža Gradačac izražene u novčanoj vrijednosti broju dana ležanja, postelja i timova i sa svim elementima ugovorene zdravstvene zaštite;
- Sačinjen Program javnozdravstvene djelatnosti Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona izražen u novčanoj vrijednosti i sa svim elementima ugovorene zdravstvene zaštite;
- Sačinjeni Posebni programi obezbjeđenja zdravstvene zaštite izraženi u novčanoj vrijednosti u koordinaciji sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona;

4.2 Praćenje, evaluacija i izvještavanje o izvršenju ugovorene zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja za 2022. godinu

Praćenje izvršenja Programa (provođenje procesa monitoringa) vrši se preko dokumentacije (izvještaja o radu, kadru i uslugama) koju javne zdravstvene ustanove dostavljaju Zavodu za javno zdravstvo. Na osnovu Programa zdravstvene zaštite i izvještaja o radu za svaku programiranu djelatnost Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona daje prijedlog ocjene izvršenja programa zdravstvene zaštite. U okviru ovog programskog zadatka izvršen je prijem, logička i matematička kontrola primljenih izvještajnih obrazaca za praćenje Programa zdravstvene zaštite za sve djelatnosti ugovorenih zdravstvenih ustanova u 2022. godini. Saradnicima iz zdravstvenih ustanova sa područja Kantona pružana je stručno metodološka pomoć u praćenju izvršenja programa za sve djelatnosti ugovorenih zdravstvenih ustanova primarne i bolničke zdravstvene zaštite. Na osnovu analize izvještajnih obrazaca iz zdravstvenih ustanova Tuzlanskog kantona, izvršeno je praćenje programa primarne zdravstvene zaštite za 13 domova zdravlja (Banovići, Čelić, Doboj Istok, Gračanica, Gradačac, Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak, Tuzla i Živinice), 4 tima porodične medicine (privatne ordinacije) i praćenje programa zdravstvene zaštite zdravstvenih ustanova stacionarnog tipa (UKC Tuzla, Opća bolnica Gračanica, Banja „Ilidža“ Gradačac za 2022. godinu. Ova aktivnost obuhvata:

- unos parametara obrazaca za praćenje ugovorene zdravstvene zaštite u kompjuterske baze podataka za sve djelatnosti i zdravstvene ustanove ugovorene zdravstvene ustanove za 2022. godinu i I-VI 2023. godine;
- obradi obrazaca za praćenje ugovorene zdravstvene zaštite za sve djelatnosti i ugovorene zdravstvene ustanove za 2022. godinu I-VI 2023. godine;
- izradu tabela obrazaca po timovima, uslugama i vrijednosti za sve ugovorene zdravstvene ustanove za 2022. godinu I-VI 2023. godine;
- izrada minimalnog seta indikatora za sve ugovorene zdravstvene ustanove u 2022. godini na osnovu izvještaja zdravstvenih ustanova I-VI 2023. godine;
- izrada izvještaja o realizaciji ugovorene zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona za 2022 godinu I-VI 2023. godine;
- obrada i analiza bolesničko statističkih listića po odjeljenjima bolničke zdravstvene zaštite i drugim entitetima te analiza bolničkog morbiditeta po djelatnostima stacionarne zdravstvene zaštite I-VI 2023. godine;
- evaluaciji i sačinjavanje Izvještaj o realizaciji ugovorene bolničke zdravstvene zaštite po dostupnim parametrima u 2022. godini I-VI 2023. godine sa zaključcima i preporukama;
- utvrđivanje prijedloga pokazatelja i indikatora za ocjenu ostvarivanja ugovorene zdravstvene zaštite po Jedinstvenoj metodologiji.

Ovo su stalni zadaci kroz cijelu godinu. Izvještaji se prikupljaju kvartalno i obrađuju polugodišnje i godišnje.

4.3 Prikupljanje podataka i priprema baze za analizu izostanaka sa posla radi bolesti i povrede (apsentizam)

- U periodu I-XII 2023. godine upisano je u baze podataka 56.400 prijava o privremenoj sprečenosti za rad (doznaka) za sva lica koja su bila na bolovanju u 2022. godini i periodu I-XII 2023. godine, po svim općinama Tuzlanskog kantona;
- Pripremljena je analitičko dokumentaciona osnova za izradu izvještaja o praćenju izostanaka sa posla radi bolesti i povreda za 2022. godinu i I-VI 2023. godine po traženim obilježjima iz izvještaja.

4.4 Aktivnosti vezane za evidencije o Izvršenju ugovorene zdravstvene zaštite i zdravstvene statistike

- Prijem, logička i matematička kontrola svih primljenih;
- Evaluacionih izvještaja o izvršenju ugovorene zdravstvene zaštite za 2022. godinu i period I-VI 2023 godine,
- Izvještaja iz ordinacija privatne prakse dopunskog rada i privatnih ordinacija svih nivoa u 2023. godini koji su dobili rješenje od strane Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona;
- U periodu I-XII 2023. godine primljeno je 1.205 prijava nesreća na poslu.

- U baze podataka upisana su sva rješenja za obavljanje privatne prakse i djelatnosti dostavljene od strane Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona;
- Vođen je Registar privatne prakse, privatnih ustanova, ordinacija, dopunskog rada i apoteka po svim parametrima, a na osnovu podataka iz Rješenja za obavljanje privatne prakse dostavljene od strane Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona;
- U Registar privatne prakse u period I- XII 2023 godine uneseni su podaci za 206 apoteka, 91 ordinaciju stomatologije, dopunski rad 43, te ordinacije svih specijalnosti 104.
- Vođena je registracija lica sa odobrenjem za obavljanje dopunskog rada po odobrenju zdravstvenih ustanova i Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona;

4.5 Analiza zahtjeva za specijalizacijama i subspecijalizacijama zdravstvenih radnika u javnom i privatnom sektoru u Tuzlanskom kantonu za 2024. godinu

Na osnovu akta Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona, Služba je sačinila dokumentacionu osnovu i prijedlog godišnjeg plana potrebnih specijalizacija i subspecijalizacija za 2024. godinu za zdravstvene ustanove na području Tuzlanskog kantona koje su iskazale zahtjev za specijalizacijama i subspecijalizacijama zdravstvenih radnika i saradnika u 2024. godini.

Na zahtjev Zavoda za javno zdravstvo od zdravstvenih ustanova prikupljena su dodatna obrazloženja na Prijedlog godišnjeg plana potrebnih specijalizacija i subspecijalizacija za 2024. godinu dostavljenog od strane Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona te sačinjen prijedlog Plana specijalizacija i subspecijalizacija zdravstvenih radnika i saradnika za 2024. godinu prema iskazanim zahtjevima zdravstvenih ustanova javnog i privatnog sektora.

Plan specijalizacija i subspecijalizacija zdravstvenih radnika i saradnika za 2024. godinu dostavljen je Zavodu zdravstvenog osiguranja i Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona na dalje postupanje.

4.6 Kontinuirano provođenje procesa monitoringa rada, usluga kadrova iz programa ugovorenih zdravstvenih ustanova, evaluacija i sačinjavanje izvještaja

U okviru redovnih aktivnosti izvršeni su monitoring i evaluacija zdravstvene zaštite za 2022. godinu i period I-VI 2023 godine, te sačinjeni sljedeći dokumenti:

- Evaluacija izvještaja o realizaciji Programa primarne zdravstvene zaštite za 13 domova zdravlja Tuzlanskog kantona za 2022. godinu i 6 timova porodične medicine te period I-VI 2023 godine.,
- Evaluacija izvještaja o realizaciji Programa bolničke zdravstvene zaštite po svim dostupnim parametrima za UKC Tuzla, Opću bolnicu Gračanica i Banju „Ilidža" Gradačac za 2022. godinu te period I-VI 2023 godine,
- Izvještaj o realizaciji Programa zdravstvene zaštite za javne zdravstvene ustanove na području Tuzlanskog kantona za 2022. godinu, po novoj metodologiji koja čini sintezu dosadašnjih iskustava i Jedinstvene metodologije u procesu monitoringa i evaluacije Programa zdravstvene zaštite te period I-VI 2023 godine.ž

4.7 Izrada programa zdravstvene zaštite o pružanju zdravstvenih usluga za svaku djelatnost zdravstvene zaštite po nivoima zdravstvene zaštite i po općinama, za osigurana lica Tuzlanskog kantona za 2024 godinu

U okviru redovnih aktivnosti iz Programa rada Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2023. godinu, sačinjen je Program zdravstvene zaštite osiguranih lica Tuzlanskog kantona za 2024. godinu. Program zdravstvene zaštite za 2024. godinu utvrđen je za svaku djelatnost zdravstvene zaštite po nivoima zdravstvene zaštite i sadrži programe zdravstvene zaštite za svaku općinu uvažavajući specifičnosti određenog općinskog područja.

U okviru ovog zadatka sačinjeni su dokumenti zdravstvene zaštite za 2024. godinu za 13 općina sa područja Tuzlanskog kantona, Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, UKC Tuzla, Opću bolnicu Gračanica, te programi privatnih ordinacija porodične medicine sa područja Grada Tuzla, Lukavca i Gradačca koji imaju ugovor sa Zavodom zdravstvenog osiguranja. Posebni programi u skladu sa stavom za izradu planskih dokumenata Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona za 2024. godinu, te Zbirni program ugovorene zdravstvene zaštite osiguranih lica za područje Tuzlanskog kantona za 2024. godinu sa dodatnim posebnim programima i kriterijima obezbjeđenja zdravstvene zaštite. Na dokument od strane Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona dobijena je saglasnost, a isti je usvojen od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona.

4.8. Edukacija zdravstvenih radnika

U periodu I-XII 2023. godine vršena je

- edukacija zdravstvenih radnika, u poslovima praćenja izvještavanja o radu službi u cilju praćenja ugovorene zdravstvene zaštite stalnim kontaktima bilo posjetama voditelja evidencije Zavodu stručnim radnicima ili telefonskim kontaktima;
- održan je radni sastanak sa predstavnicima zdravstvenih ustanova, voditeljima zdravstvene evidencije iz domova zdravlja i privatnih ordinacija porodične medicine o vođenju evidencija iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u svrhu poboljšanja evidencija na praćenju programa i ugovorene zdravstvene zaštite.
- početkom godine održan je sastanak u prostorijama UKC Tuzla, s ciljem pripreme za obavljanje stručnog nadzora u narednom periodu koji će se izvršavati kontinuirano kroz provođenje aktivnosti kontrole kojom će se osigurati dokazi o načinu vođenja evidencija, dostavljanju evidencija iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, zakonom propisanih izvještaja te evidencija o pruženim uslugama po osnovu plaćanja i potpisanih sporazuma sa drugim kantonima, u svrhu mjerenja zdravstvenih ishoda i rezultata (bolnički morbiditet, dani ležanja, zauzetost postelnog fonda, prosječna dužina ležanja, prikaz dnevnih bolnica, način planiranja zdravstvenih radnika i drugih kadrova u UKC Tuzla) čime će se prikazati kvalitet i efikasnost u pružanju zdravstvene zaštite.

4.9. Organizacija i sprovođenje pripravničkog staža prema pravilniku o pripravničkom stažu zdravstvenih radnika svih profila-edukacija zdravstvenih radnika

U izvještajnom periodu je organizovan i proveden klinički staž za 200 studenata Medicinskog fakulteta i specijalistički staž za 6 specijalizanta.

Vršena je kontinuirana edukacija zdravstvenih radnika u poslovima:

- vođenja medicinske dokumentacije;
 - praćenja Izvještaja Zakonom propisanih evidencija za privatni sektor;
 - praćenja Izvještaja monitoringa i praćenja ugovorene zdravstvene zaštite po ugovornim zdravstvenim ustanovama Tuzlanskog kantona;
- izvršena je edukacija voditelja medicinske evidencije u dva tima porodične medicine u elektronskom upisu evidencija u baze podataka – Primaria i Poliklinika Azabagić iz Tuzle

4.10. Aktivnosti koje imaju za cilj unapređenje kvaliteta rada u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona

Komisija za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga je radila u skladu sa svojim ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Sl. Novine Federacije BiH“, broj: 46/10 i 75/13), Zakonom o poboljšanju kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/5 i 52/11) te Pravilnikom o unapređenju rada Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, a na način bliže uređen Poslovnikom o radu Komisije. U izvještajnom periodu održano je devet sjednica na kojoj je razmatrano pedesetdvije (52) tačke dnevnog reda iz nadležnosti Komisije. U radu su učestvovali svi članovi Komisije, a ostvarena je i zadovoljavajuća saradnja sa Direktoricom Zavoda, kao i šefovima organizacionih jedinica te menadžerom za kvalitet.

Sjednice komisije

Januar 2023. godine

Na sjednici Komisije koja je održana 20.01.2023.godine razmatran je i usvojen konačan tekst pet (05) revidiranih procedura u okviru pripreme za reakreditaciju Savjetovaništa za HIV Zavoda za javno zdravstvo TK:

1. „Održavanje higijene prostorija u Savjetovaništu za HIV“
2. „Procedure za incidentni ubod lancetom i slučaj kontakta sa krvlju klijenta te bilježenje
3. incidentnih situacija i procjena ekspozicijskog rizika“
4. „Potpisivanje informisanog pristanka“
5. „Pružanje DPST usluga u sklopu terenskog rada“ i
6. „Testiranje na hepatitis B i C“

Na sjednici Komisije koja je održana 30.01.2023.godine razmatran je i usvojen Izvještaj o unutrašnjoj provjeri kvaliteta stručnog rada u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona u period od 01.01.-31.12.2022. godine.

U skladu s odredbama Pravilnika o unutrašnjem nadzoru, a na osnovu Godišnjeg plana i programa provođenja unutrašnjeg nadzora u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2022. godinu izvršena je unutrašnja provjera kvaliteta stručnog rada u svim organizacionim jedinicama - službama Zavoda, sačinjeni zapisnici o izvršenoj provjeri, a na osnovu zapisnika Izvještaj o unutrašnjoj provjeri kvaliteta stručnog rada Zavoda u periodu od 01.01.- 31.03.2022. godine.

Unutrašnji nadzor vršen je kontinuirano u cilju kontrole, unapređenja i poboljšanja kvaliteta i sigurnosti pružanja usluga, transparentnosti, racionalnosti i efikasnosti rada i poslovanja, transparentnosti izvještavanja o radu i poslovanju te usklađenosti s relevantnim propisima o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu.

Neposrednim uvidom kontrolisan je način rada i kvalitet izvršavanja povjerenih zadataka svih radnika Zavoda prilikom obavljanja zdravstvenih, računovodstvenih i administrativnih usluga koje se pružaju unutar registrovane djelatnosti Zavoda.

Izvještaj sadrži aktivnosti organizacionih jedinica koje su bile predmet provjere, zapažanja lica koja su vršila provjeru, uočene nedostatke, kao i prijedlog mjera za uklanjanje uočenih nedostataka.

Zbirni izvještaj za 2022. godinu je, nakon usvajanja na sjednici Komisije, dostavljen Direktorici Zavoda na dalje postupanje.

Februar 2023. godine

Na sjednici Komisije koja je održana 15.02.2023. godine razmatran je i usvojen konačan tekst dvije (02) revidirane procedure i nacrti četiri procedure.

a) Revidirane procedure:

1. „Način korištenja službenih vozila“ i
2. „Planiranje, nabavka, prijem, skladištenje i izdavanje vakcina i seruma koji se nabavljaju postupkom javnih nabavki“.

b) Nacrti procedura:

1. „Procedure za obračun plata“;
2. „Stručno osposobljavanje i evidencija pripravničkog staža pripravnika/volontera srednje stručne spreme iz drugih zdravstvenih ustanova“;
3. „Stručno osposobljavanje i evidencija pripravničkog staža pripravnika/volontera visoke i više stručne spreme zdravstvenog usmjerenja iz drugih zdravstvenih ustanova“ i
4. „Stručno osposobljavanje i evidencija pripravničkog staža pripravnika/volontera Zavoda“.

Mart 2023. godine

Na sjednici Komisije koja je održana 02.03.2023. godine razmatran je i usvojen konačan tekst dvije (02) revidirane procedure u okviru pripreme za reakreditacija Savjetovaništa za HIV Zavoda za javno zdravstvo TK:

1. „Čuvanje opreme (testovi, kondomi, zdravstveno informativni materijal) i praćenje roka trajanja na testovima i kondomima“ i
2. „Odvajanje i razvrstavanje otpada u Savjetovaništu za HIV“.

Na istoj sjednici usvojen je i konačan tekst „Procedure za obračun plata“.

Maj 2023. godine

Na sjednici Komisije koja je održana 17.05.2023. godine razmatran je i usvojen konačan tekst dvije revidirane procedure i nacrt procedure „Prijem, primopredaja, procjena vrijednosti i zaduženje stalnih sredstava“.

Septembar 2023. godine

Imenovanje tima za samoocjenu

Na prijedlog Komisije za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga, Direktorica Zavoda je imenovala tim za samoocjenu Savjetovaništa za HIV u sljedećem sastavu:

1. Muradif Šarić, predsjednik
2. Zumreta Džaferagić, član
3. Amila Šišić, član

Tim je zadužen da izvrši samoocjenu Savjetovaništa za HIV, popuni Aplikaciju za samoocjenu u odnosu na standarde za DPST centre i istu dostavi

Komisiji za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga, da sačini spisak standarda/kriterija koji se ne mogu primijeniti s obrazloženjem, te da za iste traži izuzeće od obaveze ispunjenja popunjavanjem Aplikacije za oslobađanje pojedinih akreditacijskih standarda.

Popunjavanje Aplikacije za oslobađanje pojedinih akreditacijskih standarda

Popunjen je odgovarajući formular za oslobađanje pojedinih akreditacijskih/certifikacijskih standarda/kriterija i prosljeđen Agenciji za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine (AKAZ) koja je razmotrila okolnosti za izuzeće od ispunjenja pojedinih standarda ili kriterija u okviru standarda. Zaključkom br.: 01-33-927-1/23 od 26.09.2023. godine AKAZ je odobrio izuzeće kriterija: 1.2.3; 1.2.4 i 4.3.2 i standarda 6.1 i 6.2.

Samoocjena (unutrašnji pregled) Savjetovališta za HIV

Članovi tima za samoocjenu, koji u svom sastavu imaju jednog ovlaštenog ocjenjivača AKAZ-a, izvršili su unutrašnji pregled radi ocjene nivoa ispunjenja standarda/kriterija AKAZ-ovog programa akreditacije usluga dobrovoljnog, povjerljivog savjetovanja i testiranja u HIV savjetovalištu Zavoda. Pregledom je ustanovljeno da su sve politike i procedure, predviđene akreditacijskim standardima za DPST usluge, revidirane od strane Komisije za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga u skladu s odredbama Pravilnika za unapređenje kvaliteta rada Zavoda. Uspostavljena je i nova praksa u određenim područjima rada, a kod DPST savjetnika podignut nivo svijesti o značaju uspostave sistema sigurnosti i kvaliteta u HIV savjetovalištu.

S obzirom da na planu održavanja i jačanja sistema sigurnosti i kvaliteta radimo nekoliko godina unazad, po mišljenju tima, koji je izvršio unutrašnji pregled i ocjenu, stekli su se uslovi za vanjski pregled Savjetovališta za HIV od strane ovlaštenih vanjskih ocjenjivača AKAZ-a. Uvjereni smo da će vanjski pregled rezultirati obnovom akreditacijskog statusa- reakreditacijom Savjetovališta za HIV Zavoda što i jeste osnovno opredjeljenje kako upravljačkih struktura tako i DPST savjetnika.

U izvještajnom periodu Komisija je radila na realizaciji programa reakreditacije DPST centra- Savjetovališta za HIV s ciljem održavanja i unapređenja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih i drugih usluga koje se pružaju u okviru registrovane djelatnosti Zavoda. U radu su učestvovali svi članovi Komisije, a ostvarena je i zadovoljavajuća saradnja sa Direktoricom Zavoda, kao i šefovima organizacionih jedinica te menadžerom za kvalitet.

Novembar 2023. godine

Na sjednici Komisije koja je održana **24.11.2023. godine** razmatran je i usvojen konačan tekst procedure „Prijem, primopredaja, procjena vrijednosti i zaduženje stalnih sredstava“.

Ovom procedurom je uređen način postupanja prilikom prijema novog stalnog sredstva u Zavod, primopredaja novog stalnog sredstva zaduženom radniku, predaja stalnog radnog sredstva od radnika koji se razdužuje radniku koji se zadužuje, premještanje stalnog sredstva iz jedne organizacione jedinice u drugu, te procjena vrijednosti doniranog stalnog sredstva bez prateće dokumentacije.

Na istoj sjednici razmatran je i usvojen ***„Izvještaj o unutrašnjoj provjeri kvaliteta stručnog rada u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona u periodu od 01.01.-30.06.2023. godine“***.

Na osnovu godišnjeg Plana i programa provođenja unutrašnjeg nadzora u Zavodu za 2023. godinu izvršena je unutrašnja provjera kvaliteta stručnog rada u svim organizacionim jedinicama Zavoda, sačinjeni zapisnici o izvršenoj provjeri, a na osnovu zapisnika ***Izvještaj o unutrašnjoj provjeri kvaliteta stručnog rada u Zavodu u periodu od 01.01.-30.06.2023. godine***. Neposrednim uvidom kontrolisan je način rada i kvalitet izvršavanja povjerenih zadataka svih radnika Zavoda prilikom obavljanja zdravstvenih, računovodstvenih i administrativnih usluga koje se pružaju unutar registrovane djelatnosti Zavoda.

Decembar 2023. godine

Na sjednici Komisije koja je održana **06.12.2023. godine** razmatrani su i usvojeni nacrti devet (09) standardnih operativnih procedura koje se odnose na efikasno upravljanje cjepivima i hladnim lancem u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona:

1. Prijem vakcina u skladište Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona

Procedurom je uređen način prijema vakcina u skladište Zavoda, uz poštivanje specifičnih uslova propisanih od strane proizvođača vakcine, u cilju očuvanja i osiguranja kvaliteta vakcina.

2. Temperaturni monitoring hladnog lanca

Procedurom je uređen način temperaturnog monitoringa hladnog lanca, kao i definisanje procesa i postupaka vezanih za sve segmente funkcionisanja uređaja za kontrolu temperature i vlažnosti u skladištu vakcina. Ova procedura prati temperature skladištenja vakcina na dnevnom i mjesečnom nivou u hladnom lancu te opisuje hitne akcije koje je potrebno poduzeti u slučaju kvara opreme.

3. Ispitivanje tačnosti mjernog instrumenta i kritičnih tačaka monitoringa

Ova procedura opisuje studije mapiranja, te kako izvršiti provjeru tačnosti mjernog instrumenta i koje radnje poduzeti ako se posumnja u ispravnost uređaja. Kalibraciju i mapiranje radi ugovorena i akreditovana kompanija od strane Instituta za akreditiranje BiH (BATA), najmanje jednom godišnje.

4. Skladištenje vakcina i otapala

Ova procedura ukazuje na važnost poznavanja sigurnih skladišnih prostora u hladnim sobama, te kako skladištiti vakcine na policama i paletama, uz pravilan temperaturni monitoring u lancu snadbijevanja.

5. Održavanje hladnih soba i opreme u hladnom lancu

Procedurom su definisani procesi i postupci vezani za sve segmente funkcionisanja i održavanja opreme u hladnom lancu (rad hladnih soba, frižidera, zamrzivača, opreme za monitoring i alarmiranje na temperaturni ispad), te prepoznavanje mogućih kvarova i potrebe za servisiranjem istih.

6. Temperaturni monitoring i prateća dokumentacija tokom transporta vakcina

Upravljanje distribucijom vakcina osigurava da se vakcine prevoze u ispravnom temperaturnom režimu kako bi se eliminisali mogući rashodi zbog zamrzavanja ili prekomjerne izloženosti toploti. Cilj ove procedure je obezbijediti validnu prateću dokumentaciju (nalog, temperaturni ispis i sl.) tokom transporta vakcina u hladnim kutijama i ručnim frižiderima.

7. Plan reagovanja na hitne slučajeve u skladištu vakcina

Politika Zavoda se zasniva na definisanju svih koraka i postupaka za odgovorne osobe koje trebaju znati reagovati u slučaju kvara opreme u hladnom lancu ili prestanka napajanja električnom energijom.

8. Sigurno odlaganje otpada nastalog usljed isteka roka ili oštećenja

Ovom procedurom se definišu procesi i postupci vezani za skladištenje, otpis i sigurno odlaganje vakcina i otapala kojima je istekao rok trajanja ili su oštećeni. Kada se to dogodi, vakcine i sva pripadajuća otapala moraju biti jasno označena i izolovana od ostalih vakcina i otapala.

9. Pakovanje vakcina i otapala za transport

Ovom procedurom se definišu svi procesi i postupci vezani za sve segmente pravilnog rukovanja sa vakcinama, kako bi se izbjegla moguća oštećenja nastala usljed izlaganja prekomjernoj toploti ili hladnoći. Transport između skladišta vakcina i lokacije isporuke predstavlja najranjiviju fazu u lancu snadbijevanja. Odgovorne osobe trebaju osigurati da je prostor za pakovanje pravilno organizovan za pripremu distribucije.

Na sjednici Komisije koja je održana **14.12.2023. godine** razmatran je i usvojen **Godišnji plan i program provođenja unutrašnjeg nadzora u Zavodu za javno zdravstvo TK za 2024. godinu.**

U skladu sa Članom 2. Pravilnika o unutrašnjem nadzoru, Komisija za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga je donijela Godišnji plan i program provođenja unutrašnjeg nadzora u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2024. godinu.

Donošenje Godišnjeg plana i programa provođenja unutrašnjeg nadzora ima za cilj unapređenje i poboljšanje kvaliteta i sigurnosti pružanja zdravstvenih usluga, unapređenje racionalnosti i efikasnosti u radu i poslovanju, kao i unapređenje pouzdanosti finansijskog izvještavanja te transparentnosti izvještavanja o radu i poslovanju.

Planom i programom su obuhvaćene sve organizacione jedinice i svi radnici koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite i ostale poslove u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona. Unutrašnji nadzor vršit će se neposrednim uvidom u način rada i kvalitet izvršavanja povjerenih zadataka prilikom obavljanja zdravstvenih, računovodstvenih i administrativnih usluga koje se pružaju unutar registrovane djelatnosti Zavoda.

Na istoj sjednici razmatran je i usvojen Program rada Komisije za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga u periodu od 01.01.-31.12.2024. godine.

Na sjednici Komisije koja je održana **20.12.2023. godine** razmatran je i usvojen konačan tekst devet (09) standardnih operativnih procedura koje se odnose na efikasno upravljanje cjepivima i hladnim lancem u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

Uspostavljanje i učinkovita upotreba standardnih operativnih procedura efikasnog upravljanja cjepiva i hladnog lanca Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je veoma važna komponenta upravljanja kvalitetom. Zavod obavlja raspodjelu obaveznih vakcina zdravstvenim ustanovama na primarnom nivou zdravstvene zaštite na području Tuzlanskog kantona. Prijem vakcina je jedan od ključnih procesa u upravljanju lancem snabdijevanja. Integritet vakcina nakon prijema mora biti pregledan, kako bi se verificiralo da je hladni lanac pravilno održavan tokom transporta. Odgovorno osoblje za skladištenje vakcina mora biti upoznato s pravilnim procedurama i temperaturama skladištenja svake pojedinačne vakcine i rastvarača, voditi evidenciju na dnevnoj osnovi s mogućnošću pohranjivanja podataka i redovnim izvještajima u skladu sa programskim ciljevima. Osnovni cilj upravljanja distribucijom vakcina je osigurati da su sve vakcine skladištene i distribuirane unutar ispravnog temperaturnog raspona, kako bi se eliminirala mogućnost gubitka vakcina zbog smrzavanja i/ili izlaganja visokim temperaturama.

4.11 Izrada analitičkog dokumenta „Analiza zdravstvenog stanja stanovništva na području Tuzlanskog kantona za 2022. godinu

U periodu I-XII 2023. godine završene su aktivnosti Službe na sačinjavnju Publikacije Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Tuzlanskom kantonu u 2022. godini. Analiza predstavlja prikupljene zdravstveno-statističke podatke koje Zavodu za javno zdravstvo dostavljaju zdravstvene ustanove, putem zdravstveno informacionog Sistema, te obuhvata:

- organizaciju zdravstvenog sistema i kadrove;

- punktovi, ordinacije, zdravstveni timovi u primarnoj, sekundarnoj i visokodiferenciranoj zdravstvenoj zaštiti za područje Tuzlanskog kantona u 2022. godini;
- obuhvat stanovništva zdravstvenom zaštitom i indeks dispanzerizacije svih nivoa po javnim zdravstvenim ustanovama Tuzlanskog kantona u 2022. godini;
- analiza bolničke/stacionarne zdravstvene zaštite u 2022. godini
- opterećenost zdravstvenog kadra svih profila po javnim zdravstvenim ustanovama Tuzlanskog kantona u 2022. godini

4.12 Organizacija i sprovođenje pripravničkog staža prema pravilniku o pripravničkom stažu zdravstvenih radnika svih profila-edukacija zdravstvenih radnika

U izvještajnom periodu je organizovan i proveden pripravnički staž prema Pravilniku o pripravničkom stažu zdravstvenih radnika za:

- pripravnički staž za 57 pripravnika visoke stručne spreme (magistri farmacije i doktori stomatologije)
- pripravnički staž za 122 pripravnika visoke zdravstvene stručne spreme
- pripravnički staž za 546 pripravnika srednje stručne

5 SLUŽBA ZA EPIDEMIOLOGIJU

5.1. Nadzor nad zaraznim oboljenjima

U skladu sa članom 3. tačka 13. Ugovora o pružanju usluga iz javno zdravstvene djelatnosti od interesa za obavezno zdravstveno osiguranje „Nadzor nad zaraznim oboljenjima” provedene su sljedeće aktivnosti:

- Kontinuirano praćenje, kontrola i stručna pomoć u vođenju evidencije, prijavljivanja oboljenja ili smrti od zaraznih bolesti;
- Vođenje kartoteke prijavnih kartica zaraznih bolesti /1685 pojedinačnih prijava po kartici i 1245 prijava varicelle na zbirnim prijavama/;
- Proučavanje uticaja epidemioloških i drugih faktora za nastajanje, održavanje i širenje zaraznih oboljenja;
- Praćenje i proučavanje epidemiološke situacije u pogledu obolijevanja stanovništva od zaraznih bolesti-po opštini;
- Praćenje i proučavanje epidemiološke situacije u pogledu obolijevanja stanovništva od zaraznih bolesti-po starosnoj dobi oboljelih;
- Izrada mjesečnog izvještaja-biltena o kretanju zaraznih bolesti /po biltenu/ 12;
- Izrada godišnjeg izvještaja o kretanju zaraznih bolesti za 2023. godinu, po vrsti bolesti i starosnoj strukturi oboljelih;

- Izrada izvještaja o kretanju zaraznih bolesti (52 sedmičnih izvještaja, 12 mjesečnih izvještaja, 3 tromjesečna izvještaja, 1 šestomjesečni) za 2023. godinu, po vrsti bolesti i starosnoj strukturi oboljelih;
- Izrada sedmičnih izvještaja o oboljevanju stanovništva od vakcino preventabilnih bolesti - 52 izvještaja ;
- Praćenje koordinacije i pružanje stručno metodološke pomoći kod suzbijanja epidemije /po epidemiji/;
- Epidemiološko izviđanje u OŠ “Hasan Kikić” u Gračanici s ciljem nadzora I provedbe protivepidemijskih mjera I sprečavanje širenja seroznog meningitisa koji se pojavio kod djece predškolskog I školskog uzrasta,
- Dnevno praćenje i analiza kretanja zaraznih bolesti na području Tuzlanskog kantona;
- Izrada analiza izvještaja i informacija o kretanju zaraznih bolesti po oboljenju na nivou Kantona
- Praćenje koordinacija i pružanje stručno metodološke pomoći kod svih mjera i akcija na prevenciji i suzbijanju zaraznih bolesti;
- Nadzor nad HE službama i službama porodične medicine domova zdravlja nad provedbom vakcinacije protiv sezonske gripe (Banovići, Čelić, Doboj Istok, Gračanica, Gradačac. Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak, Tuzla i Živinice)
- Epidemiološko izviđanje – procjena rizika u objektu Motel “Dalia” u Živinicama u vezi upita od strane ECDC-ELDSNet koji se odnosio na legionarsku bolest koja je potvrđena kod državljanina Austrije
- Posjete higijensko epidemiološkim službama domova zdravlja Banovići, Čelić, Doboj Istok, Gračanica, Gradačac. Kalesija, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak, Tuzla I Živinice u svrhu nadzora nad radom HE službi primarne zdravstvene zaštite
- Epidemiološki nadzor u vanrednim prilikama /gripa, Covid-19 meningokokna bolest, morbilli, i druge bolesti/ ovisno o epidemiološkim indikacijama;
- Aktivno učešće u provedbi protivepidemijskih/pandemijskih mjera u sprečavanju širenja akutne respiratorne bolesti uzrokovane 2019 noCov
- Tokom decembra realizovane aktivnosti sanitarnog nadzora prosvjetnih radnika u svim fakultetima Univerziteta u Tuzli (401 zaposlenik)
- Aktivni nadzor nad AFP-om
- Kontinuirano praćenje oboljevanja stanovništva od gripa i morbila na području 13 općina Tuzlanskog kantona;
- Kontinuirano izvještavanje o kretanju gripe na području Tuzlanskog kantona;
- Izrada Plana, skladištenje vakcina protiv Covid-19 te nadzor na provedbom vakcinacije i izvještavanje o potrošnji vakcina
- Izrada plana potreba za drugim vakcinama za 2024. godinu;
- Nadzor nad postvakcinalnim reakcijama i komplikacijama,
- Skladištenje i izdavanje vakcina za provedbu programa „Obaveznih imunizacija”;
- Izrada prijedloga Programa imunizacije i imunoprofilakse na području Tuzlanskog kantona u 2024 godini

5.2. Izrada godišnjeg plana obaveznih imunizacija, nadzor nad sprovođenjem i izvještavanje

U skladu sa članom 40. Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti navedene su zarazne bolesti za koje je imunizacija obavezna, a na osnovu koje, vodeći računa o kalendaru vakcinacije, se sačinjava godišnji plan obaveznih imunizacija na području Tuzlanskog kantona, te se sprovode slijedeće aktivnosti:

- Izrada izvještaja o stanju zaliha vakcina na dan 01.01.2023. godine i 31.12.2023 godine u centrima za vakcinaciju, porodilištima i Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona ;
- Izradu godišnjeg izvještaja o broju živorođene djece u tri porodilišta prema općini stanovanja, pregled i usaglašavanje općinskih godišnjih planova, te davanje pismene saglasnosti za sprovođenje,
- Izradu godišnjih potreba broja doza vakcina prema starosnoj dobi obveznika i vrsti vaccine,
- Kontinuirano praćenje potrošnje vakcina iz Programa obaveznih imunizacija
- Prikupljanje, provjera i matematička obrada godišnjih izvještaja iz vakcinalnih centara o provedenoj imunizaciji prema kalendaru obavezne imunizacije,
- Izrada izvještaja o provedenoj imunizaciji na području kantona, o potrošnji, o rasturu, te o stanju zaliha vakcina prema vrsti vaccine
- svakodnevna kontrola hladnog lanca;
- nadzor i pružanje stručne pomoći u organizaciji i provođenju obaveznih imunizacija protiv zaraznih bolesti – po Domu zdravlja
- mjesečno praćenje i izvještavanje o provedenoj imunizaciji novorođenčadi u porodilištima/
- mjesečno praćenje i izvještavanje o utrošenim i upropaštenim dozama vakcina u porodilištima/12
- učešće u skladištenju i monitoringu hladnog lanca u ZZJZ Tuzlanskog kantona, te u izdavanju vakcina Domovima zdravlja;
- kontinuirani nadzor nad kontrolom pravilnog skladištenja i čuvanja vakcina u Domovima zdravlja;
- kontinuirani nadzor nad postvakcinalnim reakcijama i komplikacijama;
- izrada mjesečnih izvještaja o provedbi Programa obaveznih imunizacija, utrošku i rasturu, vakcina na području Kantona za Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH;-12
- kontinuirano prikupljanje, provjera i matematička obrada godišnjih izvještaja iz vakcinalnih centara o provedenoj imunizaciji prema kalendaru obavezne imunizacije;
- izrada izvještaja o provedenoj imunizaciji na području kantona, o potrošnji, o rasturu, te o stanju zaliha vakcina prema vrsti vaccine.
- stručni sastanci epidemiologa na Kantonu o provedbi Programa obaveznih imunizacija.
- Tokom oktobra i novembra provedena vakcinacija zdravstvenih i nezdravstvenih radnika protiv sezonske gripe,
- U skladu sa Programom imunizacije protiv HPV u 2022 i 2023 godini realizirana vakcinacija djevojčica ciljne grupe HPV vakcinama,
- Učešće odgovornih osoba za imunizaciju u okviru edukacije za izradu standardnih operativnih procedura prijema, skladištenja i distribucije vakcina za provedbu programa imunizacije na području Tuzlanskog kantona (Mostar, Igma, Tuzla)

- Učešće u promotivnim aktivnostima o benefitima i značaju obavezne imunizacije pod nazivom Zdravo svima- porodični dani, u saradnji sa UNICEF-om i Infohaus-om-
- Edukacija zdravstvenih radnika na području Federacije i Distrikta Brčko na temu „Interpersonalna komunikacija u imunizaciji (Tuzla, Bihać, Brčko),
- Učešće u radu Stručnog savjetodavnog tijela za imunizaciju Ministarstva zdravstva F BiH,
- Učešće u realizaciji projekta „Razdoblje intenzivne rutinske imunizacije na području Federacije BiH, april-novembar 2023
- Učešće u edukativnim aktivnostima na temu Imunizacija u Federaciji BiH- Škola imunizacije u Sarajevu
- Aktivno učešće u edukaciji roditelja o važnosti vakcinacije MRP vakcinom u Tuzli, Kalesiji, Gradačcu i Živinicama
- Učešće u radu komisije Vlade Tuzlanskog kantona u pripremi i izradi Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o zdravstvenom osiguranju.
- Edukativne aktivnosti prema stanovništvu kroz realizaciju emisija na temu zaraznih bolesti i imunizacije protiv istih u saradnji sa RTV TK, BHT1, FTV, RTV /, RTV Slon, N1 TV, Radio Slobodna Evropa, Radio Federacije BiH. OBN, itd.

5.3. Savjetovalište za HIV/AIDS

- procjena rizika korisničkog ponašanja vezano za dobijanje ili prenošenje HIVinfekcije- ukupno 27 osoba
- Obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv HIV/AIDSa u saradnji sa udruženjem „Budi muško klubom“ i „Udruženjem zemlja djece“ u vidu interaktivnih radionica.

5.4 Nadzor nad hroničnim nezaraznim oboljenjima

U okviru nadzora nad hroničnim nezaraznim oboljenjima u Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona se vode javnozdravstveni registri o bolestima od većeg sociomedicinskog značaja. Prema pristiglim prijavama evidentirano je 724 osobe oboljele od maligne neoplazme i 1829 prijava oboljelih od šećerne bolesti, 42 prijave oboljelih od bubrežne insuficijencije, 22 prijave od hronične psihoze te 23 prijave kongenitalnih malformacija. Budući da je dinamika prijavljivanja i dostavljanja individualnih prijava u domenu primarne zdravstvene zaštite, zaposlenici Zavoda za javno zdravstvo su u kontaktu sa istima te se kontinuirano ističe važnost i obaveza dostavljanja individualnih prijava u cilju formiranja javnozdravstvenih registara na federalnom nivou.

5.5 Planiranje potreba odnosno aplikacija vakcina koje se nabavljaju na teret zavoda zdravstvenog osiguranja

- izrađen izvještaj o potrošnji vakcine protiv gripe za sezonu 2022/2023. godinu po općinama/gradovima;
- Izrađen Program imunizacije i imunoprofilakse stanovništva TK u 2024 godini;
- izrađen plan potreba za imunobiološkim preparatima zdravstvenih ustanova te prikupljanje izvještaja o potrošnji i izrada konačnog izvještaja o potrošnji na području Tuzlanskog kantona.

- nadzor i provedba vakcinacije protiv respiratorne infekcije izazvane COVID-19
- provođenje postekspozicijske antirabične zaštite (17 povrijeđenih osoba),
- aplikacija 63 doze antirabične vakcine
- izrada Plana distribucije vakcina protiv sezonske gripe po zdravstvenim ustanovama u TK
- promocija značaja vakcinacije stanovništva protiv sezonske gripe
- praćenje i kontrola potrošnje vakcina protiv sezonske gripe
- evidencija i pregled pacijenata sa povredama nanesenim od strane životinja (397 pacijenata uz 586 pregleda),

5.6 Aktivno učešće u realizaciji plana zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu

Učešće u izradi Plana zaštite spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu za period 2023.-2027. godine, u slučajevima elementarnih nesreća, u fazi spašavanja ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara.

- provođenje protivepidemijskih mjera u kući oboljelih i u okolini,
- promocija i provođenje imunizacije ugroženog stanovništva protiv pojedinih zaraznih bolesti /prema indikaciji- Covid-19, morbili, pertussis/,

5.7 Unapređenje evidencija u oblasti malignih bolesti i registara za rak

- kontinuirana evidencija u oblasti malignih bolesti- evidentirane 724 prijave
- edukacije svih zdravstvenih radnika koji rade na poslovima pripreme, popunjavanja, dostavljanja i izvještavanja;
- provjera prijava svih oboljelih od malignih bolesti registrovanih u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti, a koji nisu prijavljeni;
- izrade i publikovanja registara malignih oboljenja

5.8 Provođenje poslova dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije

U skladu sa iskazanim potrebama komitenata i zakonom predviđenom dinamikom u 2023. godini su provedene mjere preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u 15 objekata sa površinom od 3710 m² i to dezinfekcije (3610 m²), dezinsekcije (1940 m²) i deratizacije (1670 m²).

5.9 Provođenje kursa sanitarnog minimuma

U saradnji i po nalogu sanitarne inspekcije gradova/općina je organizirana edukacija zaposlenih koji podliježu obaveznoj edukaciji u skladu sa zakonskom procedurom. Ukupan broj polaznika u 2023. godini je bio 894 na svim opštinama i gradovima Kantona.

Aktivnosti su uključile: kontaktiranje sa zainteresovanim komitentima, posjetu lokacijama; vođenje evidencije i protokola učesnika kursa; izradu i izdavanje sertifikata; ispitivanje i testiranje; izradu predavanja i učešće u edukaciji te distribuciju edukativne brošure.

6 SLUŽBA ZA HIGIJENU

6.1. Edukativna predavanja u zajednici

6.1.1 Radionica Energetska efikasnost: najčešća pitanja i odgovori (25 radionica)

Energetska efikasnost je tema koja je posljednjih godina sve popularnija na našim prostorima. Iako su u svijetu ušteda energije i korištenje energije iz obnovljivih izvora postali standard koji je zakonski regulisan, u Bosni i Hercegovini svijest o energetskej efikasnosti tek počinje da se budi. U današnjem vremenu savremene tehnologije su u poziciji da mogu odgovoriti na energetske zahtjeve i pozitivno uticati na ublažavanje kako energetske tako i ekološke krize. Uposlenici službe za higijenu i zdravstvenu ekologiju, Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona sa ciljem podizanja svijesti kod stanovništva tuzlanskog kantona održali su 25 predavanja/radionica na temu „Energetska efikasnost- energetska obnova kuća na području Tuzlanskog kantona“, u mjesnim zajednicama na području Tuzlanskog kantona. Pored mjesnih zajednica gdje su održane edukacije i koje su prihvatile održavanje sitih, veliki je broj mjesnih zajednica sa područja Tuzlanskog kantona koje su kontaktirane, ali nisu bile zainteresovane ili nisu imale adekvatne prostorije za održavanje istih, te zbog navedenih razloga odbile održavanje edukacija.

6.1.2 Radionica Flaširane vode i plastična ambalaža: najčešća pitanja i odgovori (25 radionica)

U razvijenim zemljama svijeta, kao odgovor na nestašicu zdrave i kvalitetne vode za piće, na tržištu su se pojavile prirodne izvorske flaširane vode. Znatno dio stanovništva postaje stalni potrošač flaširanih voda.

Jedna od najzastupljenijih vrsta ambalaža na tržištu je svakako plastika. Međutim, svi su barem jednom čuli koliko je ona štetna po zdravlje ukoliko, naprimjer, pijemo vodu iz plastične flaše više puta, kao i to ukoliko hranu držimo u ovoj ambalaži da dolazi do interakcije u kojoj se određene supstance otpuštaju iz tog ambalažnog materijala.

Uposlenici službe za higijenu i zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo tuzlanskog kantona sa ciljem podizanja svijesti kod stanovništva Tuzlanskog kantona i upoznavanja sa tematikom flaširanih voda, te upoznavanje sa problematikom i štetnostima za zdravlje čovjeka kada je u pitanju plastična ambalaža. Edukacije su održane u mjesnim zajednicama na području cijelog Tuzlanskog kantona, a u dole navedenoj tabeli su navedene mjesne zajednice koje su se odazvale pozivu i prihvatile održavanje edukacija na navedene teme.

Pored navedenih mjesnih zajednica koje su prihvatile poziv i gdje su održane edukacije na navedene teme, veliki broj mjesnih zajednica Tuzlanskog kantona su kontaktirane, upućen poziv za održavanje edukacija, ali iste su **odbile** zbog njima poznatih razloga.

6.1.3 Projekat „Spoznavanje stanovništva o kvaliteti vode za piće“

Pristup bezbjednoj vodi za piće je od suštinskog značaja za život i osnovno ljudsko pravo. Percepcija potrošača o kvalitetu vode može imati značajan uticaj na to koliko i na koji način stanovništvo konzumira vodu. Potrošači mogu birati između različitih izvora vode na osnovu svoje percepcije kvaliteta vode. Na primjer, mogu preferirati flaširanu vodu ili vodu iz javnih česmi u odnosu na vodu iz česme u kući. U

cilju sagledavanja percepcije stanovništva o kvalitetu vode za piće, Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je, u okviru redovnih aktivnosti službe za Higijenu i zdravstvenu ekologiju, kreirao anketni upitnik " Stavovi o kvalitetu vode za piće" koji je putem platforme Google Forms postavio u januaru 2023.godine. Link za anketu je promovisan putem web stranice i facebook stranice Zavoda. Anketni upitnik se sastojao od 11 pitanja od kojih su 4 bila vezana za opšte podatke o ispitaniku i 6 pitanja vezanih za stavove i navike kada je u pitanju konzumiranje vode za piće sa različitih izvora vodosnabdijevanja. Analiza istraživanja o navikama i stavovima stanovništva prema različitim izvorima vode ukazuje na nekoliko važnih zaključaka i otvara nekoliko potencijalnih smjerova za daljnje istraživanje.

6.1.4 Projekat "Higijensko sanitarno stanje u osnovnim i srednjim školama na Tuzlanskom kantonu"

U okviru redovnih aktivnosti službe za higijenu i zdravstvenu ekologiju, u cilju sagledavanja higijensko-sanitarnog stanja u osnovnim i srednjim školama, započela je aktivnost prikupljanja podataka o higijensko-sanitarnom stanju u osnovnim i srednjim školama u januaru 2023. godine. Kreiran je "Anketni upitnik o vodi, sanitaciji i higijenskim uslovima (WASH)" sastavljen od 52 pitanja raspoređena u četiri glavna dijela koja su vezana za opšte podatke, podatke o vodosnabdijevanju, otklanjanju tečnih otpadnih materija i čistoći. Isti je distribuiran, putem email-a, svim osnovnim i srednjim školama na Tuzlanskom kantonu tako da je obuhvaćeno 90 centralnih osnovnih škola, 128 područnih osnovnih škola i 34 srednje škole. Kreirana je baza za unos podataka iz ankete u računarskom programu Microsoft Office Excel 2007. Na osnovu analize anketnog upitnika donešeni su odgovarajući zaključci.

6.1.5 Projekat Kontrola zdravstvene ispravnosti vode školskih vodovoda

U skladu sa zaključenjem Memoranduma o saradnji između Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona i Fondacije tuzlanske zajednice nastavljene su aktivnosti na projektu „Kontrola zdravstvene ispravnosti vode školskih vodovoda“ U mjesecu martu 2023. godine je analiziran kvalitet vode u 47 školskih vodovoda od planiranih 60 jer je 7 objekata prešlo na gradski vodovod, dok u 6 objekata nije bilo vode. Rezultati analize sa stručnim mišljenjem poslani su školama, HES službama i sanitarnoj inspekciji nadležnih opština/ gradova. U mjesecu junu 2023. godine je analiziran kvalitet vode u 48 školskih vodovoda od planiranih 60 jer je 8 objekata prešlo na gradski vodovod, dok u 3 objekta nije bilo vode. U mjesecu septembru 2023. godine je analiziran kvalitet vode u 45 školskih vodovoda od planiranih 60 jer je 8 objekata prešlo na gradski vodovod, dok u 7 objekta nije bilo vode. U mjesecu decembru 2023. godine je analiziran kvalitet vode u 45 školskih vodovoda od planiranih 60 jer je 8 objekata prešlo na gradski vodovod, dok u 7 objekata nije bilo vode. Od ukupno 45, 51 % (23) neispravnih od čega fizičko-hemijski 20 % (9), mikrobiološki 38 % (17) uzoraka.

6.2 Izrada analitičkog dokumenta "Analiza zdravstvenog stanja stanovništva na području Tuzlanskog kantona za 2022. godinu"

S ciljem izrade analitičkog dokumenta "Analiza zdravstvenog stanja stanovništva na području Tuzlanskog kantona za 2022. godinu", u januaru 2023. započela je aktivnost prikupljanja podataka potrebnih za izradu publikacije. Postojeći anketni upitnici "Anketni upitnik o vodosnabdijevanju

stanovništva općine/grada", "Anketni upitnik o dispoziciji otpada i čistoći naselja" i "Anketni upitnik o higijensko-ekološkom stanju općine" su modificirani i distribuirani, putem pošte i elektronskim putem, svim vodovodima, službama za komunalne poslove i Higijensko-epidemiološkim službama Doma zdravlja na području Tuzlanskog kantona. Molbe za dostavu podataka o jonizujućem zračenju, proizvedenoj vrsti i količini medicinskog otpada u UKC Tuzla i općoj bolnici Gračanica i kvalitetu zraka na području Tuzlanskog kantona su modificirane i distribuirane putem pošte i elektronskim putem Domu zdravlja Tuzla, Agenciji za radijaciju i nuklearnu sigurnost BiH, UKC Tuzla, općoj bolnici Gračanica i Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša. Na osnovu dostavljenih podataka, kreiran je dio Analize koji se odnosi na Higijensku situaciju na Tuzlanskom kantonu. Također su kreirani: skraćena verzija Analize, Analiza za opštinu Kalesija i Analiza za opštinu Sapna.

6.3 Obilježavanje značajnih datuma

6.3.1 Obilježavanje Svjetskog dana voda

Ove godine, Svjetski dan voda je obilježen temom: „Ubrzavanje promjena“ slijedećim aktivnostima: u predškolskoj ustanovi Zubić Vila smo održali radionicu na temu „Čuvajmo vodu, jer voda je život“, te kontrolom zdravstvene ispravnosti vode na javnim česmama na području 32 lokacije Tuzlanskog kantona pri čemu jedna trećina uzoraka nije odgovarala zakonskim propisima (rezultati sa fotografijama uzetih uzoraka česama predstavljene su na web i fb stranici Zavoda kako bi im u svakom trenutku bile dostupne i pristupačne) i edukacijom stanovništva mjesnih zajednica Tuzlanskog kantona o kvalitetu vode za piće. Aktivnostima su se pridružili i lokalni mediji

6.3.2 Obilježavanje Svjetskog dana okoliša

Tema Svjetskog dana zaštite okoliša 5. juna 2023. godine bit će usmjerena na rješenje za zagađenje plastikom u okviru kampanje „Pobijedimo plastično zagađenje“. Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona je ovaj važan dan obilježio narednim aktivnostima: Edukativno predavanje u mjesnoj zajednici „Pribava“, grad Gračanica, na temu „Plastična ambalaža i plastični otpad“. Na predavanju je bilo prisutno 9 mještana, kojima je podijeljen i edukativni materijal.

6.3.3 Obilježavanje Svjetskog dana hrane

Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda 2023. godine obilježava Svjetski dan hrane sa temom „Voda je život, voda je hrana“. U mjesnoj zajednici Mosnik I mjesnoj zajednici Kula i Grabovica na području grada Tuzla, održano je predavanje na teme „Flaširane pitke vode“ i na temu „Kvalitet vode i zdravlje“. Posjetili smo I obilježavanje svjetskog dana hrane u Zenici.

6.4 Provođenje kursa sanitarnog minimuma

U saradnji i po nalogu sanitarne inspekcije gradova/općina je organizirana edukacija zaposlenih koji podliježu obaveznoj edukaciji. Sve ukupno u prvom kvartalu je kurs obavilo 396 polaznika, dok od mjeseca jula do septembra edukacija obavljena u objektima sa ukupno 156 odnosno ukupno 552 polaznika u prvih 9 mjeseci.

Aktivnosti su uključile: kontaktiranje sa zainteresovanim komitentima, posjetu lokacijama; vođenje evidencije i protokola učesnika kursa; izradu i izdavanje certifikata; ispitivanje i testiranje; izradu predavanja i učešće u edukaciji te distribuciju edukativne brošure.

6.5 Medicinski otpad

Redovan rad prema Planu o zbrinjavanju medicinskog otpada u Zavodu

- vođenje evidencije o proizvedenom otpadu u Zavodu
- kontaktiranje firmi za odvoz otpada
- izrada mjesečnog izvještaja o količinama proizvedenog otpada

7 SLUŽBA ZA SANITARNU DIJAGNOSTIKU

U Službi za sanitarnu dijagnostiku, u periodu od 01.01.do 31.12.2023. godine, kontinuirano su se obavljali redovni poslovi iz djelokruga rada službe. U izvještajnom periodu realizovane su sljedeće aktivnosti u službi, a u skladu sa Programom rada Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona za 2023. godinu:

7.1 Broj urađenih analiza u periodu od I-XII mjeseca 2023. godini

Usluge mikrobiološkog laboratorija

Rbr.	Naziv usluge	Broj urađenih uzoraka
01.	Koprokultura na crijevno kliconoštvo	3873
02.	Bakteriološka kontrola aparata za sterilizaciju sa pripremom spora	608
03.	Bakteriološki pregled zraka	100
04.	Bakteriološka analiza brisa predmeta opće upotrebe	60
05.	Bris predmeta koji dolaze u dodir sa hranom i ambalažom	538
06.	Bakteriološki pregled vode/mineralna, flaširana, kupanje/	1607
07.	Bakteriološki pregled sredstava za održavanje higijene, uljepšavanje i sl.	15
08.	Mikroskopski pregled stolice na parazite u nativnom preparatu	3871
09.	Bakteriološka analiza životnih namirnica	1552
10.	Ispitivanje mikrob. čistoće farmaceutskih doznih formi (tablete, kapsule).	0
11.	Bakteriološki pregled grla	4206
12.	Bakteriološki pregled nosa	4290
13.	Antibiogram kvalitativni	81
14.	Ispitivanje mikrobiološke čistoće prečišćene vode	100
15.	Mikrobiološka čistoća farmaceutskih proizvoda	494
16.	Bakterološki pregled kliničkog materijala	217
17.	Mikrobiološka analiza infektivnog otpada	5

Usluge hemijskog laboratorija

Rbr.	Naziv usluge	Broj urađenih uzoraka I-XII
01.	Hemijske analize životnih namirnica	232
02.	Hemijske analize vode za piće	1117
03.	Hemijske analize destilovane vode	19

04.	Hemijske analize slobodnih vodotoka	0
05.	Hemijska analiza vode za kupanje	52
06.	Hemijska analiza vode za ribnjak	0
07.	Analiza pojedinačnih parametara u životnim namirnicama	22
08.	Analiza vode za hemodijalizu	8
09.	Analiza pojedinačnih parametara u vodi za piće	16
10.	Analiza metala AAS-om	0

U okviru zajedničkih aktivnosti „Sanitarni nadzor nad licima koji podliježu nadzoru“ koju realiziraju epidemiološka služba i služba za sanitarnu dijagnostiku pregledano je **4290 lica** te pregled 401 prosvjetnog radnika.

U okviru zajedničkih aktivnosti službe za higijenu i ekologiju i službe za sanitarnu dijagnostiku nastavljene su aktivnosti na projektu „Kontrola zdravstvene ispravnosti vode školskih vodovoda“ Laboratorije Službe za sanitarnu dijagnostiku su u mjesecu martu, junu, septembru i decembru analizirale vode iz školskih objekata na području Tuzlanskog kantona.

Za Svjetski dan voda urađene su mikrobiološke i fizičko hemijske analize vode sa javnih česmi na 32 lokacije Tuzlanskog kantona.

7.2 Aktivnosti vezane za proces akreditacije

Služba za sanitarnu dijagnostiku je akreditovana od 2014 godine prema važećem standardu BAS EN ISO/IEC 17025:2018 „Opšti zahtjevi za kompetentnost ispitnih i kalibracionih laboratorija“. U periodu od I-XII 2023. godini realizovane su sljedeće aktivnosti koje su vezane za unapređenje uspostavljenog sistema upravljanja.

Realizovane aktivnosti, koje propisuju zahtjeve u vezi sa upravljanjem (organizacija, sistem upravljanja, kontrolu dokumenata, nabavke proizvoda), kao i tehničke zahtjeve (osoblje, uslove smještaja, metode ispitivanja, itd). su:

- Vršen je nadzor nad radom i procedurama koje su u sistemu upravljanja (kontinuirano)
- Hemijski laboratorij je ostvario učešće u PT/ILC šemama, za akreditovani skup metoda (voda za piće), kod akreditovanog povajdera prema standardu ISO/IEC 17043 i u skladu sa planom učešća u PT šemi
- Mikrobiološki laboratorij je ostvario učešće u PT/ILC šemama, za akreditovani skup metoda (hrana), kod akreditovanog povajdera prema standardu ISO/IEC 17043 i u skladu sa planom učešća u PT šemi
- Kontinuirano je vršena provjera efikasnosti i usklađenosti sistema upravljanja sa standardom BAS EN ISO/IEC 17025:2018,
- Kontinuirano je vršeno praćenje domene www.bata.gov.ba i u skladu sa novim izdanjem dokumenata ažurira se postojeća dokumentacija uspostavljenog sistema upravljanja
- Izvršena je provjera kompetentnosti zaposlenika u laboratorijama od strane odgovornog osoblja
- U ciju kontinuiranog praćenja sljedivosti, u laboratorijama su se svakodnevno vodile evidencije rada, provjera kontrolnih karti, certificiranog referentnog materijala, podloga

- Pripremljen je prijedlog plana nabavke za: opremu, laboratorijski materijal i pribor za potrebe hemijskog i mikrobiološkog laboratorija za narednu godinu
- Menadžer za kvalitet je pripremio i izvršio testiranje zaposlenika u hemijskom i mikrobiološkom laboratoriju iz oblasti sistema upravljanja, podaci sistematizovali i sačinjen izvještaj
- Izvršeno je anketiranje o zadovoljstvu korisnika laboratorijskih usluga, prikupljeni podaci sistematizovali te sačinjen izvještaj o prikupljenim anketama
- Provedena je interna obuka o sistemu upravljanja prema važećem standardu
- Putem radionica završena je edukacija osoblja laboratorija
- Urađena je revizija dokumentacije za akreditovani skoup akreditacije
- Izvršeno je provođenje validacije i verifikacije za metode iz skoupa akreditacije
- Laboratorije su se kontinuirano pripremale za nadzorno ocjenjivanje u svrhu produžavanja akreditacije od strane ocjenjivačkog tijela – BATA
- Tokom izvještajnog perioda urađen je interni audit tj. preispitivanje za sistem upravljanja, za mikrobiološki i hemijski laboratorij, od strane obučenog osoblja,
- Urađena je ocjena sistema od rukovodstva za službu za sanitarnu dijagnostiku, hemijski i mikrobiološki laboratorij,
- Za potrebe BATA-e, izrađen je Izvještaj o samoocjenjivanju, pripremljena je potrebna dokumentacija za produženje akreditacije i poslata BATA timu na uvid
- U mjesecu decembru tekuće godine obavljeno je ocjenjivanje od strane Instituta za akreditiranje BiH –BATA.

8 SLUŽBA ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE

U Službi za zajedničke poslove, u periodu od 01.01.do 31.12.2023. godine, obavljali su se redovni i tekući poslovi iz djelokruga rada službe, koji se obavljaju kontinuirano.

8.1 Administrativni, pravni, kadrovski i opšti poslovi

- Izrada novih i izmjena postojećih opštih akata Zavoda
- Aktivnosti na Kantonalnom i Općinskim sudovima
- Aktivnosti na izradi izvještaja o radu službe
- Aktivnosti u vezi zaštite ličnih podataka
- Učešće u zaključivanju Ugovora o pružanju zdravstvenih usluga
- Aktivnosti u vezi odrađivanja pripravničkog staža magistara farmacije, visokih zdravstvenih tehničara, kao i srednjih i viših medicinskih tehničara
- Aktivnosti vezane za organ upravljanja - Upravni odbor Zavoda
- Saradnja sa Kantonalnom Poreskom upravom (prijave i odjave radnika)
- Saradnja sa Federalnim Zavodom za zapošljavanje, Biro Tuzla
- Učešće u radu Stručnog vijeća Zavoda
- Kadrovski poslovi
- Poslovi vezani za zaštitu na radu i zaštitu od požara

- Poslovi na vođenju matične evidencije i dosijea radnika
- Aktivnosti vezane za godišnji odmor radnika
- Aktivnosti vezane za zaključivanje ugovora o radu i ugovora o djelu
- Aktivnosti vezane za zaključivanje ugovora o obavljanju specijalizantskog staža
- Poslovi vezani za vođenje arhive
- Učešće u javnim nabavkama roba, usluga i radova
- Učešće na uspostavi kvaliteta zdravstvenih usluga Zavoda
- Sprovođenje unutrašnjeg nadzora u Službi za zajedničke poslove

8.2 Finansijsko - računovodstveni poslovi

- Urađen je godišnji obračun sa računovodstvenim iskazima i obrascima za 2022. godinu;
- Urađen je obračun sredstava u zdravstvu za 2022. godinu za potrebe Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona;
- Urađeni su: godišnji izvještaj za 2022. godinu, tromjesečni, polugodišnji, devetomjesečni izvještaji za 2023. godinu o prihodima i rashodima ostvareni iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i izvan obaveznog zdravstvenog osiguranja za potrebe Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona;
- Urađeni su izvještaji sa podacima o plaćama i iznosu posebnog doprinosa za 2022. godinu za potrebe Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom;
- Saradnja sa bankama i drugim institucijama u vezi izmirenja obaveza i finansijskog poslovanja;
- Rad pri reviziji finansijskih izvještaja za 2022. godinu;
- Rad u komisijama za javne nabavke;
- Praćena je realizacija Finansijskog plana za 2023. godinu u skladu sa Planom nabavki i kapitalnih ulaganja za 2023. godinu;
- Praćeno je ostvarenje prihoda i rashoda Zavoda;
- Praćeno je ostvarenje Plana nabavki i realizacija ugovora za javne nabavke;
- Vršen je prijem knjigovodstvene dokumentacije;
- Vršen je unos šema obrade knjigovodstvene dokumentacije za evidentiranje poslovnih promjena po vrsti dokumenta;
- Vršena je kontrola, kontiranje i knjiženje u glavnu knjigu ulaznih računa, izlaznih računa, izvoda transakcijskog računa, blagajničkih izvještaja, naloga za knjiženje po raznim osnovama, ugovora o djelu i ostale dokumentacije;
- Vršeno je plaćanje obaveza prema radnicima, obaveza prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu i drugih obaveza;
- Rađeni su zahtjevi i obračuni za refundacije plaća za bolovanje preko 42 dana;
- Rađeni su zahtjevi i obračuni za refundacije plaća za sufinansiranje zapošljavanja;
- Rađeni su zahtjevi i obračuni za refundacije isplata za lica na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa;
- Urađeni su godišnji izvještaji o obračunatim i izmirenim obavezama po ugovorima za obavljanje samostalne djelatnosti za 2022. godinu;

- Rađene su obavijesti o dugu za 2023. godinu i IOS-i za 2022. godinu;
- Vršeni su poslovi na obračunu plaća i ostalih primanja radnika;
- Urađeni i elektronski predati u Poreznu upravu Ispostava Tuzla specifikacije za isplatu plaća radnika i obrasci MIP 1023 za period decembar 2022– novembar 2023. godine nakon isplaćene plaće;
- Urađeni su i elektronski predati u Poreznu upravu Ispostava Tuzla obrasci GIP 1022 za svakog radnika pojedinačno za 2022. godinu;
- Urađeni su i predati obrasci RAD1 G za 2022. godinu i RAD1 mjesečni za 2023. godinu;
- Urađen izvještaj o ukupnoj količini i naplaćenom novcu po prodaji materijala za reciklažu;
- Vršeno blagajničko poslovanje u skladu sa Pravilnikom o blagajničkom poslovanju;
- Vršeno fakturisanje usluga na osnovu naloga za fakturisanje pravnim i fizičkim licima;
- Obrada i knjiženje eksternih i internih knjigovodstvenih isprava;
- Urađeni su obračuni amortizacije za godišnji obračun za 2022. godinu i kvartalni za 2023. godinu;
- Vršeni su i ostali redovni računovodstveni poslovi.

8.3 Poslovi javne nabavke

- sačinjen godišnji plan nabavke, roba, usluga i radova za sve službe Zavoda, na osnovu dostavljenih potreba istih, a u skladu sa donešenim Finansijskim planom za 2023. godinu,
- vršene pripreme kompletne tenderske dokumentacije i druge dokumentacije za provođenje postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i utvrđenim Planom nabavki za 2023. godinu,
- provođeni postupci javne nabavke u skladu sa Planom nabavki za 2023. godinu i potrebama Zavoda,
- objavljujvana obavještenja o nabavci u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i utvrđenim Planom nabavki za 2023. godinu,
- organizovan rad komisija za provođenje postupaka javne nabavke,
- vršena izrada zapisnika, odluka i ugovora o nabavci sa izabranim dobavljačima roba, izvršiocima usluga i izvođačima radova,
- vršeno dostavljanje izvještaja Agenciji za javne nabavke o provedenim postupcima javne nabavke u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima,
- vršeno redovno praćenje objavljenih postupaka javne nabavke i učešće u javnim nadmetanjima te sačinjavanje ponuda u postupcima nabavke po dostavljenim pozivima od strane potencijalnih korisnika usluga Zavoda.

8.4 Tehnički poslovi

- Redovno su se obavljali poslovi vozača, održavanje voznog parka Zavoda, poslovi vezani za tehničku ispravnost vozila, registraciju, osiguranje vozila kao i kurirski poslovi;
- Redovno održavanje objekta, opreme;
- vršen kontinuirani obilazak zgrade Zavoda po spratovima, kao i otklanjanje svih kvarova koji su zatečeni;

- Vršena je kontrola svih električnih aparata u Zavodu, čišćenje i otklanjanje kvarova na istim kao i pregled i zamjena električne rasvjete;
- Vršene su popravke i održavanje sitnog i kancelarijskog inventara;
- Vršeno je krećenje prostorija Zavoda;
- Vođeno je redovno skladište kancelarijskog materijala, sredstava za higijenu, HTZ opreme, guma i skladište medicinskog otpada;
- Vršeno je redovno održavanje higijene svih prostorija u Zavodu;
- vršeno je redovno pranje laboratorijskog posuđa;
- Vršeno je redovno zbrinjavanje medicinskog i ostalog otpada;
- Izvršene su neophodne popravke na uređajima za autoklaviranje u sanitarnoj dijagnostici.

8.5 Kontinuirana edukacija

U periodu I-XII 2023. godine u Zavodu za javno zdravstvo kontinuirana edukacija zdravstvenih radnika, saradnika i nezdravstvenih radnika, predviđena Planom obrazovanja i stručnog usavršavanja za **2023.** godinu u smislu prisustvovanja na stručnim i naučnim skupovima, seminarima:

1. Učešće na interaktivnom online seminaru na temu "Godisnji obračun za 2022. godinu, pripreme i najčešći problemi." održan dana 12.01.2023. godine.
2. Učešće na interaktivnom online seminaru na temu "Sačinjavanje poreznog bilansa i prijave poreza na dobit, prijava poreza na dohodak 2022. primjena novih poreznih i drugih propisa" održan dana 13.03.2023. godine.
3. Učešće na interaktivnom online seminaru na temu "Isplate licima koja nemaju status zaposlenika kod isplatioca, specifičnosti kod neoporezivih isplata zaposlenim, službena putovanja, pozajmice, konsolidacija..." održan dana 13.07.2023. godine.
4. Učešće na simpozijumu na temu "Zelena ekonomija i digitalna transformacija" koji je održan od 28.09. do 30.09.2023. godine.
5. Učešće na interaktivnom online seminaru na temu "Dodatna primanja, najnovija pravila" održan dana 23.11.2023. godine.
6. Učešće na interaktivnom online seminaru na temu "Provođenje predbilansnih i pripremnih radnji za sačinjavanje finansijskih izvještaja i godišnjeg obračuna za 2023" održan dana 20.12.2023. godine.

8.6 POSLOVI SAMOSTALNOG IZVRŠIOCA

8.6.1 Informatički poslovi

- U periodu I-XII 2023. godine, rađeni su poslovi redovnog održavanja informacionog sistema, računarske opreme i mrežne infrastrukture, preventivni servisi određenog broja računara, zamjene dotrajalih komponenti, reinstalacija opreativnog sistema i ostalih prograna neophodnih za rad korisnika u skladu sa potrebama. Vršene su redovne kontrole backup uređaja, i samih podataka. Urađena je redovna kontrola sistema za neprekidno napajanje i alarma u slučaju nestanka električne energije.

- Izvršena je kompletna reparacija QNAP NAS mrežnog uređaja za pohranu podataka koja je podrazumjevala rastavljanje i čišćenje samog uređaja, zamjenu ventilatora, zamjenu diskova, te ponovnu konfiguraciju uređaja i backupa.
- Urađen je redovni godišnji servis serverske i mrežne opreme, što podrazumjeva gašenje, rastavljanje i fizičko čišćenje opreme (ispuhivanje prašine) i zamjenu dotrajalih komponenti, te instalaciju novih verzija sistemskog softvera i rekonfiguraciju uređaja.
- Izvršena je djelimična rekonstrukcija mreže u „sali za pripravnike“. Montiran je komunikacijski ormar u koji je ugrađen CISCO 2960S 24-portni mrežni switch. Od komunikacijskog ormara su, kroz kanalice, provučeni novi UTP kablovi kategorije 6 prema računarima koji se koriste za upis individualnih listića. Sam komunikacijski ormar smo povezali sa server salom putem UTP kabla, a položen je i pripremljen optički multimodni kabl. Urađena je priprema i splajsanje optičkih kablova, te u narednoj godini planiramo kupiti optičke SFP adaptere kako bi navedeni switch putem optičkog kabla povezali na agregacijske switcheve u server Sali. Pored rekonstrukcije mreže, urađena je rekonstrukcija električnih instalacija u ovoj prostoriji.
- Pripremljena je tehnička specifikacija i proveden je postupak javne nabavke informatičke opreme, kojom smo za potrebe Zavoda nabavili novi hardverski firewall „CISCO Meraki“. Ugovorili smo dodatnu internet konekciju sa velikim brzinama uploada i downloada, te statičkom javnom IP adresom. Ovu konekciju smo iskoristili kao primarnu konekciju za povezivanje na „Zdravstveni informacijski sistem Tuzlanskog kantona“, odnosno povezivanje na servere Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona.
- Implementiran je „Ambulantni informacijski sistem“ u antirabičnoj ambulanti Zavoda. Na ovaj način su nalazi pacijenata obrađenih u našoj ambulanti, postali vidljivi u zdravstvenim kartonima pacijenata.

8.6.2 Poslovi zaštite na radu

- Rađeni su šestomjesečni pregledi ispravnosti aparata za početno gašenje požara i hidrantske mreže, te ispitivanje aktivnog sistema vatrodojave.
- Izvršena je godišnja kontrola sigurnosnih ventila za 3 (tri) autoklava.
- Ishođene su upotrebne dozvole za sljedeća sredstva za rad:
 1. Autoklav „Raypa“ Španija
 2. Autoklav „Uniklave“ Portugal
 3. Atomski apsorber AAS
 4. Autoklav „AV 472 ENP“ Hrvatska
 5. Dizel agregat „Matisa“
- Izvršena je obuka radnika i provjera znanja iz oblasti zaštite od požara (po programu Federalne uprave Civilne zaštite), te teoretska i praktična obuka radnika iz oblasti zaštite od požara.
- Organizovana je obuka radnika za rukovanje lako zapaljivim gasovima za radnike Službe za sanitarnu dijagnostiku koji u svom radu dolaze u dodir sa ovim materijama.
- Završene su aktivnosti oko ispitivanja konfora radne sredine, te urađen aneks Akta o procjeni rizika Zavoda koji uključuje nova radna mjesta u hemijskom i mikrobiološkom laboratoriju.

8.7 RADNICI

Od ukupnog broja radnika na neodređeno vrijeme radnici visoke stručne spreme zastupljeni su sa 55 % (tabela 1).

Tabela 1. Kvalifikaciona struktura radnika na neodređeno vrijeme na dan 31.12.2023. godine

Godina	VSS	SSS	KV	PK	Ukupno
2023	33	22	3	2	60

Stručna struktura radnika u okviru kvalifikacione podjele determinisana je specifičnošću sadržaja rada unutar organizacionih jedinica Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

U Zavodu je na neodređeno zaposleno 33 radnika VSS spreme od čega:

- 12 doktora medicine od kojih je 9 specijalista,
- 1 specijalista zdravstvene statistike i informatike,
- 1 magistar poslovne administracije,
- 1 diplomirani pravnik,
- 1 diplomirani ekonomista,
- 1 diplomirani elektroinženjer,
- 3 dipl. inženjera tehnologa,
- 1 bachelor prava
- 2 bachelora ekonomije
- 3 bachelora sanitarnog inženjeringa
- 2 diplomirana sanitarna inženjera
- 5 diplomirana medicinska tehničara.

Struktura radnika SSS spreme (22) je sljedeća:

- 15 zdravstvenih tehničara,
- 1 hemijski tehničar,
- 1 farmaceutski tehničar
- 3 ekonomska tehničara,
- 2 radnika sa završenom gimnazijom.

Struktura tehničkog osoblja (5) je sljedeća:

- 3 KV,
- 2 PK.

Na dan 31.12.2023. godine u Zavodu je u radnom odnosu na određeno vrijeme zaposlen 1 radnik i to:

- 1 diplomirani medicinski tehničar

Tabela 2. Ukupan broj radnika na neodređeno vrijeme na dan 31.12.2023. godine u Zavodu za javno zdravstvo prema profilima

Profil kadra	Broj radnika	% učešće u ukupnom broju radnika
Dr medicine specijalisti	9	15,00
Dr medicine	3	5,00
Dr medicine ukupno	12	20,00
Zdravstveni tehničari VSS	5	8,33
VSS zdravstvenog usmjerenja	5	8,33
Zdravstveni tehničari SSS	16	26,67
Ukupno zdravstvenih radnika	38	63,33
Zdravstveni saradnici specijalisti	1	1,67
Zdravstveni saradnici	6	10,00
Ukupno zdravstveni saradnici	7	11,67
Nezdravstveni radnici	15	25,00
UKUPNO RADNIKA	60	100,00

U skladu sa Tabelom 2., ukupan broj zdravstvenih radnika je 38, što je 63,33 % od ukupnog broja zaposlenih radnika na neodređeno vrijeme u Zavodu. Odnos između broja zdravstvenih radnika, zdravstvenih saradnika i nezdravstvenih radnika na neodređeno vrijeme iznosi 63,33 % : 11,67 % : 25,00 %.

8.8 PODACI O PLAĆAMA

Prosječna isplaćena neto plaća u u 2022. godini KM 1.738., a u 2023. godini KM 1.812.

Tabela 1. Neto plaće prema kvalifikacionoj strukturi zaposlenih

Stručna sprema	2022	2023	Index
VSS	874.026	998.503	114
SSS	306.966	317.823	104
KV	32.715	34.955	107
PK	16.719	18.608	111
Ukupno:	1.230.426	1.369.889	111
Najviša isplaćena neto plaća	3.581	3.889	109
Najniža isplaćena neto plaća	587	693	118

Troškovi neto plaća u 2023. godini su veći u odnosu na 2022. godinu za 11%.

Tabela 2. Isplaćene naknade radnicima u 2023. godini

Ostale naknade zaposlenim	2022	2023	Index
Topli obrok	128.531	152.309	118
Prevoz na posao i s posla	39.231	45.857	117
Regres za godišnji odmor	31.867	37.839	119
Naknada za praznik	17.841	22.190	124
Naknada za slučaj bolesti i smrti	37.327	3.831	10
Otpremnina za odlazak u penziju	0	17.503	0
Ostala oporeziva primanja	23.444	73.190	312
Neoporeziva jednokratna pomoć po Uredbi vlade F BiH	63.720	0	0
Ukupno:	341.961	352.719	103

Troškovi naknade za topli obrok u 2023. godini su veći u odnosu na 2022. godinu za 18%. Isplata naknade za topli obrok vrši se u skladu sa članom 174. Pravilnika o radu Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

Troškovi naknade za prevoz na posao i sa posla u 2023. godini su veći u odnosu na 2022. godinu za 17%. Isplata naknade za prevoz na posao i sa posla u 2023. godini vrši se u skladu sa članom 175. Pravilnika o radu Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

Pravo na naknadu za regres za godišnji odmor za 2023. godinu ostvarilo je 60 radnika. Regres za godišnji odmor za 2023. godinu isplaćen je u skladu sa članom 176. Pravilnika o radu Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

Isplata ostalih naknada radnicima je izvršena u skladu sa važećim Zakonom o porezu na dohodak, Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak, Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine i Pravilnikom o radu Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.

8.8.1 FIZIČKI OBIM PROIZVODNJE, USLUGA I IZVRŠENIH POSLOVA

Izvještaj o fizičkom obimu usluga i izvršenih poslova je sastavni dio ovog izvještaja.

8.8.2 FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

8.8.2.1 PRIHODI I RASHODI

Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona u 2023. godini ostvario je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 65.693. KM.

U 2023. godini ostvaren je ukupan prihod od 3.297.680. KM iskazano kroz strukturu prihoda kako slijedi:

Tabela broj 3. Struktura ostvareni / planirani prihodi

R/br	E K O D	OPIS	OSTVARE NO 01.01.- 31.12.2022	OSTVAREN O 01.01.- 31.12.2023	INDEX 2023/2022	UČEŠĆE U UKUPNOM PRIHODU	OSTVARE NO 01.01.- 31.12.2023	PLANIRA NO 01.01.- 31.12.2023	INDEX OSTVARE NO/ PLANIRA NO
1	621	Prihodi od prodaje usluga	2.851.998	3.068.809	107,60	93,06	3.068.809	3.065.984	100,09
2	652	Prihodi od donacija	29.546	53.254	180,24	1,61	53.254	81.726	65,16
3	655	Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja	134.156	158.488	118,14	4,81	158.488	224.500	70,60
4	659	Ostali prihodi po drugim osnovama	3.060	4.959	162,06	0,15	4.959	3.000	165,30
5	661	Prihodi od kamata	0	529	0,00	0,02	529	200	264,50
6	67	Ostali prihodi i dobici	6.522	11.641	178,49	0,35	11.641	5.000	232,83
		UKUPNO:	3.025.282	3.297.680	109,00	100,00	3.297.680	3.380.410	97,55

Iznos stavke pod r.br. 1.ek.kod 621-Prihodi od prodaje usluga sastoji se iz:

			2022		2023
1.	Prihod od ZZO TK	KM	2.479.329	KM	2.665.984
2.	Prihodi mikrobiološkog laboratorija	KM	315.876	KM	282.532
3.	Prihodi hemijskog laboratorija	KM	31.946	KM	76.000
4.	Prihodi službe za epidemiologiju	KM	24.647	KM	44.293
5.	Prihodi službe za higijenu	KM	0	KM	0
6.	Prihodi službe za soc.med.i org.zdr.zašt.	KM	200	KM	0
	Ukupno:	KM	2.851.998	KM	3.068.809

Iznos stavke pod r.br. 3.ek.kod 655-Prihodi od namjenskih izvora finansiranja sastoji se iz:

			2022		2023
1.	Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja	KM	16.385	KM	339
2.	Prihod od ZZO TK-vaccine,serumi	KM	117.771	KM	158.149
	Ukupno:	KM	134.156	KM	158.488

Iznos stavke pod r.br. 4. ek.kod 659-Ostali prihodi po drugim osnovama sastoji se iz:

			2022		2023
1.	Prihodi-specijalizacije	KM	3.000	KM	4.904
2.	Ostali poslovni prihodi	KM	60	KM	55
	Ukupno:	KM	3.060	KM	4.959

Iznos stavke pod r.br. 6. ek.kod 67-Ostali prihodi sastoji se iz:

		2022	2023
1.	Prihodi od prodaje otpadaka	KM 298	KM 185
2.	Naplaćena potraživanja-sudske takse	KM 0	KM 1.085
3.	Naplaćena otpisana potraživanja od kupaca	KM 995	KM 1.525
4.	Ostali viškovi utvrđeni popisom i dr.	KM 45	KM 0
5.	Naplaćena refundacija bolovanja	KM 1.416	KM 687
6.	Prihodi od otpisa iz kup. odnosa	KM 3.768	KM 1.333
7.	Prihodi po osnovu otpisa zateznih kamata	KM 0	KM 6.757
8.	Prihodi po osn. ispr. greš.iz ranijih perioda	KM 0	KM 69
	Ukupno:	KM 6.522	KM 11.641

Ostvareni prihodi u 2023. godini su veći u odnosu na ostvarene u 2022. godini za 9,00 %, i manji u odnosu na planirane u 2023. godini za 2,45 %.

Stavka prihoda r.br. 1. ek.kod 621 - Prihodi od prodaje usluga-Ostvareni prihodi u 2023. su veći od planiranih u 2023. godini za 0,09 %. U iznos stavke ukalkulisano je KM 53.986. prihoda od Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona po Ugovoru o pružanju usluga iz javnozdravstvene djelatnosti za 2023. godinu, a uplaćeno je KM 19.328. dana 08.01.2024. godine i KM 34.658. dana 30.01.2024. godine .

Stavka prihoda r.br. 2. ek.kod 652 - Prihodi od donacija- Ostvareni prihodi u 2023. godini su manji od planiranih u 2023. godini za 34,84 % (sadrži dio koji se odnosi na amortizaciju stalnih sredstava-sučeljavanje prihoda i rashoda).

Stavka prihoda r.br. 3. ek.kod 655 – Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja- Ostvareni prihodi u 2023. godini su manji od planiranih u 2023. godini za 29,40 %.

U 2023. godini ostvaren je ukupan rashod u iznosu od KM 3.231.987. iskazano kroz strukturu rashoda kako slijedi:

Tabela broj 4. Struktura planirani / ostvareni rashodi

R/B	EKON. KOD	OPIS	OSTVARENO 01.01.- 31.12.2022	OSTVARENO 01.01.- 31.12.2023	INDEX 2023/2022	UČEŠĆE U UK.RASH.	OSTVARENO 01.01.- 31.12.2023	PLANIRANO 01.01.- 31.12.2023	INDEX OSTV./ PLAN.
1	511	Utrošene sirovine i materijal	208.775	245.548	117,61	7,60	245.548	268.950	91,30
2	512	Utrošena energija i gorivo	47.012	42.604	90,62	1,32	42.604	47.500	89,69
3	513	Utrošeni rezervni dijelovi	4.530	4.315	95,25	0,13	4.315	4.000	107,88
4	514	Troškovi sitnog inventara, HTZ opreme i auto guma	2.314	1.729	74,72	0,05	1.729	4.500	38,42
5	520	Troškovi plaća	1.919.416	2.197.823	114,50	68,00	2.197.823	2.284.424	96,21
6	523	Troškovi službenih putovanja zaposlenih	13.978	5.271	37,71	0,16	5.271	7.445	70,80
7	524	Troškovi ostalih primanja zaposlenih	351.773	363.709	103,39	11,25	363.709	363.776	99,98
8	527	Troškovi naknada članovima odbora, komisija i sl.	11.226	11.042	98,36	0,34	11.042	12.000	92,02
9	529	Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	9.255	34.535	373,15	1,07	34.535	34.498	100,11
10	532	Troškovi usluga održavanja	49.006	50.121	102,28	1,55	50.121	48.500	103,34
11	533	Troškovi zakupa prostora	12.000	12.150	101,25	0,38	12.150	12.500	97,20
12	535	Troškovi reklame i sponzorstva	6.221	2.186	35,14	0,07	2.186	2.295	95,25
13	536	Troškovi istraživanja	8.717	9.912	113,71	0,31	9.912	10.180	97,37
14	539	Troškovi ostalih usluga	13.004	14.439	111,04	0,45	14.439	16.900	85,44
15	540	Amortizacija	96.730	108.319	111,98	3,35	108.319	110.000	98,47
16	547	Troškovi rezervisanja za naknade i dr.beneficije radnika	32.906	37.006	112,46	1,14	37.006	37.010	99,99
17	550	Troškovi neproizvodnih usluga	24.595	20.362	82,79	0,63	20.362	22.180	91,80
18	551	Troškovi reprezentacije	6.934	4.808	69,34	0,15	4.808	5.000	96,16
19	552	Troškovi osiguranja	6.308	7.266	115,19	0,22	7.266	7.300	99,53
20	553	Troškovi platnog prometa	3.491	3.220	92,24	0,10	3.220	3.500	92,00
21	554	Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga	16.400	18.485	112,71	0,57	18.485	26.552	69,62
22	555	Troškovi poreza, naknada, taksi i sl.	23.298	24.064	103,29	0,74	24.064	34.000	70,78
23	559	Ostali nematerijalni troškovi	14.187	8.621	60,77	0,27	8.621	9.400	91,71
24	561	Rashodi od kamata	10.343	0	0,00	0,00	0	0	0,00
25	562	Negativne kursne razlike	78	0	0,00	0,00	0	0	0,00
26	578	Rashodi po osnovu ispr.vrij.i otpisa potraživanja	30	2.298	7.660,00	0,07	2.298	4.000	57,45
27	579	Ostali rashodi	4.383	714	16,29	0,02	714	1.000	71,40
28	58	Rashodi iz osnova umanjenja vrijednosti sredstava	524	0	0,00	0,00	0	1.000	0,00
29	59	Rashodi iz osnova ispravki grešaka iz ranijih godina	57.644	1.440	0,00	0,04	1.440	2.000	72,00
		UKUPNO:	2.955.077	3.231.987	109,37	100,00	3.231.987	3.380.410	95,61

Ostvarenje rashoda u 2023. godini je bilo u okviru planiranih po Finansijskom planu za 2023. godinu.

Ostvareni rashodi u 2023. godini su veći u odnosu na ostvarene u 2022. godini za 9,37 %, a manji u odnosu na planirane u 2023. godini za 4,39 %.

U stavku pod r.br.5. ekon.kod 520 – Troškovi plaća ukalkulisana je obračunata obaveza po osnovu plaće za decembar 2023. godine u iznosu od KM 179.569., a isplata je izvršena 08.01.2024. godine. U stavku pod r.br.7. ekon.kod 524 – Troškovi ostalih primanja zaposlenih ukalkulisana je obračunata obaveza za decembar 2023. godine po osnovu naknade za topli obrok u iznosu od KM 13.814., naknada za prevoz na posao i sa posla u iznosu od KM 4.247. i oporeziva primanja zaposlenih u iznosu od KM 73.325., a isplata je izvršena 08.01.2024. godine.

Struktura stalnih sredstava iskazana po knjigovodstvenoj vrijednosti 31.12.2023. godine je sljedeća:

R/br	Stalna sredstva	Sadašnja vrijed.	Ispravka vrijed.	Učešće u uk.imovini	Stepen amortiz.
1	Zemljište	102.672	0	13,56%	0,00%
2	Građevinski objekti	403.555	639.055	53,30%	61,29%
3	Oprema	213.393	1.209.452	28,18%	85,00%
4	Ostala materijalna sredstva knjige	9.125	0	1,21%	0,00%
5	Nematerijalna sredstva	28.440	86.531	3,76%	0,00%
	Ukupno:	757.185	1.935.038	100,00%	71,88%

Amortizacija je obračunata u skladu sa propisanim najviše porezno dopustivim stopama koje su se kretale kako slijedi:

1.	Građevinski objekti	1,50 %
2.	Medicinska oprema	14,30 %
3.	Ostala oprema	od 7,00 do 20,00 %
4.	Transportna sredstva	15,50 %
5.	Nematerijalna sredstva	od 20,00 do 33,30 %

Otpis sitnog inventara i HTZ opreme vrši se metodom 100 %-og otpisa tj. prilikom stavljanja u upotrebu.

U 2023. godini ulaganja u stalna sredstva su iznosila KM 59.876, a odnose se na sljedeće:

R/br	Ek. Kod	KAPITALNA ULAGANJA	Plan 2023	Ostvarenje 2023	Index
1	0	Adaptacija i rekonstrukcija	150.000	0	0,00
2	0	Laboratorijska oprema	50.000	13.526	27,05
3	0	Medicinska oprema	35.000	16.122	46,06
4	0	Ostala oprema	7.000	6.423	91,76
5	0	Namještaj	7.000	5.942	84,89
6	0	Informatička oprema	15.000	14.967	99,78
7	0	Licence	3.000	2.896	96,53
		Ukupno:	267.000	59.876	22,43

8.8.3 IMOVINA, KAPITAL I OBAVEZE

Tabela 5. Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda

AOP	Pozicija	Iznos u KM	
		2023	2022
	IMOVINA		
O01	Dugoročna imovina	757.185	805.940
O02	Nekretnine, postrojenja i oprema	728.745	767.258
O03	Zemljište	102.672	102.672
O04	Građevinski objekti	403.555	419.194
O05	Postrojenja, oprema i namještaj	187.208	190.905
O06	Transportna sredstva	26.185	45.362
O07	Ostala dugoročna materijalna imovina	9.125	9.125
O15	Nematerijalna imovina	28.440	38.682
O17	Koncesije, patenti, licence i druga prava	6.189	6.831
O18	Ostala nematerijalna imovina	22.251	31.851
O36	Kratkoročna imovina	3.399.992	3.195.362
O37	Zalihe	44.927	42.022
O38	Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	44.927	42.022
O45	Potraživanja od kupaca	53.230	42.565
O47	Kupci u zemlji	53.230	42.565
O57	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3.194.622	2.941.303
O59	Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja	107.213	169.472
O60	UKUPNO IMOVINA	4.157.177	4.001.302
O61	VANBILASNA EVIDENCIJA	21.057	15.770
O62	UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVIDENCIJA	4.178.234	4.017.072
	KAPITAL		
108	Rezerve	82.398	82.398
110	Ostale rezerve	82.398	82.398
115	Dobit	3.121.509	3.055.816
116	Akumulirana, neraspoređena dobit iz prethodnih perioda	3.055.816	2.985.611
117	Dobit tekućeg perioda	65.693	70.205
121	Kapital koji pripada vlasnicima matičnog društva	3.203.907	3.138.214
123	UKUPNO KAPITAL	3.203.907	3.138.214
	OBAVEZE		
124	Dugoročne obaveze	607.703	585.755
130	Odgodeni prihod	376.577	391.636
131	Rezervisanja	231.126	194.119
134	Kratkoročne obaveze	345.567	277.333
135	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	21.329	30.998
136	Obaveze prema dobavljačima	16.952	27.337
137	Ugovorne obaveze	4.377	3.661
144	Odgodeni prihod	51.212	2.314
147	Ostale obaveze uključujući i razgraničenja	273.026	244.021
148	UKUPNO OBAVEZE	953.270	863.088
149	UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE	4.157.177	4.001.302
150	VANBILASNA EVIDENCIJA	21.057	15.770
151	UKUPNO KAPITAL, OBAVEZE I VANBILANSNA EVIDENCIJA	4.178.234	4.017.072

Tabela 6. Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu za period

AOP	Pozicija	Iznos u KM	
		2023	2022
	BILANS USPJEHA		
201	Prihodi iz ugovora sa kupcima	3.068.809	2.851.998
206	Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu	3.068.809	2.851.998
209	Prihodi od pruženih usluga	3.068.809	2.851.998
214	Ostali prihodi i dobici	228.871	173.284
243	Prihodi od prodaje materijala, neto	185	298
244	Viškovi i ostala usklađivanja zaliha		45
247	Finansijski prihodi	529	
248	Prihodi od kamata	529	
251	Ostali prihodi i dobici	228.157	172.941
252	Ukupno prihodi	3.297.680	3.025.282
253	Poslovni rashodi	3.190.530	2.849.171
256	Troškovi sirovina i materijala	251.592	215.619
257	Troškovi energije i goriva	42.604	47.012
258	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2.612.381	2.305.649
259	Bruto plaće zaposlenih	2.002.675	1.766.732
260	Ostale naknade zaposlenih	564.128	518.436
261	Troškovi ostalih angažovanih fizičkih lica, uključujući članove odbora	45.578	20.481
262	Amortizacija	108.319	96.730
263	Nekretnine, postrojenja i oprema	95.180	84.151
266	Nematerijalna imovina	13.139	12.579
269	Troškovi primljenih usluga	109.170	113.543
270	Ostali poslovni rashodi i troškovi	66.464	70.618
271	Ostali rashodi i gubici	41.457	105.906
272	Gubici od dugoročne nefinansijske imovine	312	491
273	Neto gubici od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme	312	491
287	Gubici od finansijske imovine		30
288	Neto kreditni gubici od finansijske imovine po amortizovanom trošku		30
298	Troškovi rezervisanja, neto	37.006	32.906
301	Manjkovi i ostala negativna usklađivanja zaliha		32
304	Finansijski rashodi		10.421
305	Rashodi od kamata		10.343
306	Neto negativne kursne razlike		78
308	Ostali rashodi i gubici	4.139	62.026
309	Ukupno rashodi	3.231.987	2.955.077
310	Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja	65.693	70.205
319	Dobit iz redovnog poslovanja	65.693	70.205
322	Dobit	65.693	70.205
339	UKUPNI REZULTAT	65.693	70.205

U skladu sa članom 5. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, broj 15/21) i članom 10. Pravilnika o metodologiji za provođenje formalno-pravne,

računske i logičke kontrole finansijskih izvještaja (Službene novine FBiH, broj 103/18; 93/19; 76/20) Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona se razvrstava u srednja pravna lica.

U skladu sa članom 37. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, broj 15/21) Zavod je obavezan prezentirati svoje finansijske izvještaje kroz bilans stanja-Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda, bilans uspjeha-Izvještaj o ukupnom rezultatu za period, izvještaj o gotovinskim tokovima, izvještaj o promjenama u kapitalu i bilješke uz finansijske izvještaje koje predaje Finansijsko-informatičkoj agenciji F BiH na obradu i kontrolu.

8.8.4 POTRAŽIVANJA OD KUPACA I OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

8.8.4.1 POTRAŽIVANJA

Potraživanja na dan 31.12.2023. godine iznose KM 158.607., a sastoje se iz:

1. potraživanja od kupaca u iznosu od KM 48.881.;
2. sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u iznosu od KM 4.348.;
3. potraživanja po ugovoru sa Zavodom zdravstvenog osiguranja TK u iznosu od KM 53.986. i potraživanja za vakcine i serume 33.947.;
4. potraživanja za refundaciju naknada plaća za bolovanje preko 42 dana od Zavoda zdravstvenog osiguranja TK u iznosu od KM 6.921.;
5. potraživanja za refundaciju naknada plaća za porodiljsko odsustvo u iznosu od KM 10.524.;

Potraživanja po Ugovoru o pružanju usluga iz javnozdravstvene djelatnosti za 2023. godinu sa Zavodom zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona u iznosu od KM 53.986. naplaćena su u mjesecu januaru 2024. godine.

Kupci koji najznačajnije učestvuju u strukturi prihoda su: JP Vodovod i kanalizacija Tuzla, JP Vodovod i kanalizacija Banovići, JP Vodovod i kanalizacija Kalesija, Komunalac d.o.o. Odžak, PTU YIMOR d.o.o. Domaljevac; JZU Dom zdravlja Kalesija, JZU Dom zdravlja Čelić, JZU Dom zdravlja Sapna, JZU Dom zdravlja Teočak, JU Univerzitet Tuzla Studentski centar, DD Pivara Tuzla, Rudar d.o.o. Tuzla, Ukus i miris E Sapore Tuzla, Pannonika JKP d.o.o. Tuzla, Mlin i Pekara DD Ljubače, Mlin Nezić d.o.o. Gradačac, Majevisa DD Tvornica Corn flips Srebrenik, Zemljoradnička zadruga "Insieme" Bratunac, Robot general Trading d.o.o. Sarajevo, JP Rad Lukavac, Rudnik krečnjaka Vijenac Lukavac, Piemonte d.o.o. Tuzla, Holdina d.o.o. Sarajevo, Zada Pharmaceuticals Lukavac, Union.foods d.o.o. Čitluk i dr.

8.8.4.2 OBAVEZE

Neizmirene obaveze na dan 31.12.2023. godine iznose KM 289.978., a odnose se na:

1. obaveze prema dobavljačima u iznosu od KM 16.952.;

2. obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih za decembar 2023. KM 270.955.;
3. ostale obaveze KM 2.071.;

Plaćanje obaveza prema dobavljačima vršeno je po dospijeću plaćanja računa. Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih za mjesec decembar 2023. godine i ostale obaveze izmirene su u mjesecu januaru 2024. godine.

8.8.5 RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

8.8.5.1 PRIHODI

Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona ostvaruje prihode iz sljedećih izvora:

1. finansiranje iz sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona,
2. pružanja usluga pravnim i fizičkim licima,
3. ostali prihodi.

Prihodi po osnovu finansiranja iz sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona u bilansu uspjeha su prihodi mjerljivi i priznati u iznosu uplaćenom po osnovu Ugovora o pružanju usluga iz javnozdravstvene djelatnosti za 2021.godinu.

Prihodi od pružanja usluga pravnim licima su mjerljivi i priznati u iznosima ispostavljenih faktura, a priznati prihodi od pružanja usluga fizičkim licima su naplaćeni putem blagajne.

Ostali prihodi su prihodi koji su priznati u stvarno naplaćenom iznosu kao potraživanja po raznim osnovama i prihodi od donacija (dio koji se odnosi na amortizaciju stalnih sredstava).

8.8.5.2 RASHODI

Priznavanje rashoda vršeno je istovremeno i sa priznavanjem povećanja obaveza ili smanjenja sredstava, bez obzira da li su plaćeni ili ne, što znači da su svi rashodi koji su nastali i koji se odnose na obračunski period priznati u bilansu uspjeha.

Rashodi se priznaju na osnovu direktne povezanosti između nastalih troškova i specifičnih stavki prihoda, po principu sučeljavanja prihoda i rashoda (donacije-dio koji se odnosi na amortizaciju stalnih sredstava).

8.8.5.3 MATERIJALNA SREDSTVA

Stavke materijalnih sredstava iskazane su po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju.

8.8.5.4 POTRAŽIVANJA OD KUPACA

Potraživanja od kupaca su mjerljiva i priznata u iznosima ispostavljenih, a neplaćenih faktura.

8.8.5.5 DUGOROČNA REZERVISANJA I RAZGRANIČENJA

Rezervisanja obuhvataju izdatke za troškove i rizike, razgraničenja obuhvataju izdatke vezane za donacije, a koji će se realizovati u narednom periodu.

DIREKTOR
Sarihodžić dr Majda, spec.socijalne medicine
MA menadžmenta

Broj: 01-421-1/24

Tuzla, 19.04.2024. godine